

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Politické aspekty územní samosprávy - charakter
komunální politiky obcí okresu Příbram**

Lucie Wágnerová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lucie Čedíková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty územní samosprávy charakter komunální politiky obcí okresu Příbram

Název anglicky

Political aspects of local government – character of communal politics municipality in the district of Příbram

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude ověřit uplatnitelnost teorie Stanislava Balíka. Ta interpretuje charakter komunální politiky českých municipalit v případě dvou vybraných okresů Šumperk a Chrudim. Práce bude orientována na obce okresu Příbram.

Metodika

Práce bude pojata jako studie obcí okresu Příbram. Objekty zájmu budou zejména výsledky voleb v jednotlivých obcích. Práce bude metodicky vycházet z postupů Stanislava Balíka. Datovou základnu budou tvořit zejména volební data, dostupná prostřednictvím Českého statistického úřadu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

volby, obec, územní samospráva, zastupitelstvo, voliči, politické strany, nezávislí kandidáti

---

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S.: Komunální politika. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80247-2908-4.

BALÍK, S.: Studie ke komunálním volbám 2010. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 140 s. ISBN 978-80-210-5854-5.

ČMEJREK, BUBENÍČEK, ČOPÍK: Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

ČMEJREK, J.: Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa, 2008. 165 s. ISBN 80-87197-00-3.

RYŠAVÝ, ŠARADÍN: Zastupitelé českých měst a obcí. Praha: SLON, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7419-042-1.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 26. 10. 2017

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 02. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Politické aspekty územní samosprávy - charakter komunální politiky obcí okresu Příbram" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 17.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady pro mou diplomovou práci. Dále bych chtěla poděkovat rodině za jejich podporu a toleranci při studiu.

Politické aspekty územní samosprávy - charakter komunální politiky obcí okresu Příbram

---

Political aspects of local government - character of communal politics municipality in the district of Příbram

Souhrn

Diplomová práce porovnává volby v okrese Příbram. Teoretická část práce popisuje obce, jejich samosprávy a fungování. Dále pak volby v České republice a teorii koalic. Vzhledem k tomu, že práce vychází z postupů Stanislava Balíka a jeho publikace Okresy na severu, jeho výsledky jsou shrnuté v samostatné kapitole. Analytická část práce představuje okres Příbram, který zahrnuje 120 obcí, jež jsou srovnávány ve všech typech voleb, které proběhly v roce 2006-2018. Jsou zde zpracovány výsledky jednotlivých typů voleb, z hlediska volební účasti, vítězných subjektů. Vlastní výzkum pak ukazuje pozici starosty, zda svůj mandát obhájí či dochází k časté alternaci na této pozici a ukazuje podíl žen a mužů.

Summary

The thesis compares elections in Příbram county. The theoretical part of the work describes municipalities, their self-government and functioning. There are elections in the Czech Republic and the theory of coalitions. Since the work is based on the procedures of Stanislav Balík and his publication Districts in the North, its results are summarised in a separate chapter. The analytical part of the work is represented by Příbram district, which includes 120 municipalities, which are compared in all types of elections held in 2006–2018. The results of each type of election are processed here, in terms of turnout, winning entities. His own research then shows the mayor's position as to whether he advocates or is experiencing frequent alternation in this position and shows the proportion of women and men.

Klíčová slova: obec, politické strany, územní samospráva, volby, voliči, zastupitelstvo, volební účast.

Keywords: municipality, political parties, local government, elections, voters, municipal council, voter turnout.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická Část	14
3.1	Normativní aspekty územní samosprávy	14
3.1.1	Obec a obecní samospráva.....	14
3.1.2	Funkce obcí.....	17
3.1.3	Orgány obce	18
3.2	Volby	21
3.2.1	Čas voleb.....	22
4	Komunální politika	24
4.1	Dva současné způsoby výzkumu komunální politiky.....	24
4.2	Komunální volby	25
4.3	Lokální politické systémy	28
4.4	Koalice	28
4.4.1	Teorie koalic	29
5	Teoretická východiska – okresy na severu Stanislava Balíka	33
5.1	Volební účast	33
5.2	Souhrnné výsledky voleb.....	33
5.3	Starostové.....	34
6	Charakteristika okresu	35
6.1	Okres Příbram	35
6.2	Volební účast	38
6.2.1	Volební účast v okrese Příbram	42
6.2.2	Volební účast v závislosti na velikosti obce	43
6.2.3	Volební účast v závislosti na počtu kandidujících subjektů	44
6.2.4	Volební účast v různých typech voleb.....	45
7	Souhrnné výsledky v okrese Příbram	47
7.1	Komunální volby 2010	47
7.2	Komunální volby 2014	47

7.3	Komunální volby 2018	48
7.4	Výsledky komunálních voleb 2010-2018	48
7.5	Starostové.....	51
7.6	Ženy v zastupitelstvu a na postu starostky.....	52
8	Diskuse.....	54
9	Závěr	56
10	Seznam použitých zdrojů.....	59
11	Seznam tabulek	61
12	Seznam obrázků.....	61
13	Seznam grafů	61
14	Přílohy.....	62

1 Úvod

K základním znakům demokracie patří neodmyslitelně volby, prostřednictvím kterých voliči nominují své zástupce do jednotlivých úřadů. Volby musí být tajné, svobodné, rovné a pravidelně se opakující, aby občasně měli možnost výběru mezi jednotlivými stranami a kandidáty.

V České republice jsou volby: volby do Evropského parlamentu, volby prezidenta republiky, volby do Parlamentu České republiky (horní a dolní komory – Poslanecká sněmovna a senát), volby do zastupitelstev krajů a volby do zastupitelstev obcí. Každé volby upravuje jiný zákon, který obsahuje úpravu jak aktivního, tak pasivního volebního práva, podmínky jeho uplatnění, organizaci voleb a sčítání hlasů, vyhlášení výsledků a případný soudní přezkum.

Ústava České republiky stanoví pro jednotlivé volby, zda budou probíhat dle zásad většinového nebo poměrného volebního systému. Většinový systém, který je založen na jednomandátových volebních obvodech. V tomto systému je tolik obvodů, kolik se volí mandátů a u nás tak probíhají volby do Senátu a volba prezidenta republiky. Poměrný volební systém používá obvody vícemandátové a voliči nevybírají mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami, a proto je mnohem spravedlivější. Dle toho systému u nás probíhají všechny ostatní volby.

Tématem této diplomové práce je nejnižší úroveň české politiky - komunální politika a komunální volby okresu Příbram, který byl vybrán na základě bydliště autora a znalost regionu. Okres Příbram zahrnuje 120 obcí a je největším okresem ve Středočeském kraji. Má 114,4 tis obyvatel (8,5% z celkového počtu) a je 5. nejlidnatějším okresem.

Okresy v České republice představují přirozená uskupení obcí, které mají z nejrůznějších hledisek blízko. V současné době představují nejvhodnější jednotku pro srovnání komunální politiky.

Zkoumáním české komunální politiky a obecním zřízením v České republice se zabývala a zabývá řada autorů, mezi něž patří: Stanislav Balík, Josef Bernard, Václav Bubeníček, Jaroslav Čmejrek, Jan Čopík, Petr Jüptner, Radek Kopřiva, Michal Kubálek, Petr Matějů, Jan Outlý, Dan Ryšavý, Pavel Šaradín, Klára Vlachová atd. Většina kolísá mezi dvěma pozicemi. První "holistický" pohled shora – pohlíží na komunální politiku, jako na nejnižší patro politiky jako celku. Druhá větev spíše respektuje tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Při zpracování této diplomové práce bylo

využito druhého z výše uvedených přístupů, tedy pohledu „zdola“, a to vzhledem ke skutečnosti, že první z přístupů nezohledňuje místní specifika, zatímco druhý pohlíží na obec jako na osobitý prostor.

Použitelné teorie, která se opírá o jednoznačný metodologický předpis, není při studiu českého komunálního prostoru tolik, a proto tato diplomová práce vychází z postupů Stanislava Balíka: Okresy na severu, kde srovnává okresy Šumperk a Jeseník. Hlavní metodou práce je komparativní případová studie okresu Příbram a komparace jednotlivých voleb v období 2006-2018.

Tato diplomová práce si vytkla za cíl zodpovězení položených výzkumných otázek a předestřít obraz komunální politiky v převážně venkovském prostředí okresu Příbram, tak jak aplikoval Stanislav Balík pro okresy Šumperk a Jeseník. Zajímavé výsledky přineslo zkoumání okresů na severu ve volební účasti. Ačkoli je v průměru stále vyšší, než celorepublikový průměr, v těchto dvou periferních okresech ve všech typech voleb spíše klesá. V porovnání s ostatními typy voleb se ukázalo, že v této oblasti jsou komunální volby, chápány jako volby „prvního řádu“, jež jsou předstihovány pouze volbami do dolní komory parlamentu. Tvrdí také, že ženy v pozici starostky obcí narůstá a každou šestou radnici v okresech na severu řídí žena. Tato diplomová práce zjistí, zda stejné teorie platí i pro okres Příbram ve středních Čechách.

Výsledky budou zaměřeny především na vývoj volební účasti ve všech 120 obcích v jednotlivých typech voleb, zda má vliv počet kandidujících subjektů nebo velikost obcí na volební účast. Zjistí, zda post starosty je obsazován vítězem voleb či nikoliv a ukáže zastoupení žen v komunální politice.

Práce se dělí na část teoretickou a praktickou, kdy teoretická část je uvedení do dané problematiky a teoretické vymezení oblasti vztahujících se k diplomové práci – Obec její orgány, funkce a volby. Druhá, praktická část charakterizuje vybraný okres Příbram a je případovou studií tohoto okresu. Ukazuje chování voličů při jednotlivých volbách a komparuje s celostátními výsledky.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce bude ověřit uplatnitelnost teorie Stanislava Balíka. Ta interpretuje charakter komunální politiky českých municipalit v případě dvou vybraných okresů Šumperk a Jeseník. Práce bude orientována na obce okresu Příbram. K dílčím cílům patří deskripce vývoje volebního chování obyvatel okresu. Komparovány budou volby v časovém období 2006-2018. Typy voleb nebudou jen komunální, ale i volby do Parlamentu, volby evropské či krajské.

K naplnění cíle je práce orientována na zodpovězení otázek:

- Potvrdil se v okrese trend nárůstu volební účasti oproti přichoším letům v jednotlivých typech voleb?
- Existuje souvislost mezi poměrem kandidátů, počtu mandátů a výši volební účasti?
- Existuje souvislost mezi velikostí sídla a volební účastí?
- Jaká je volební účast v porovnání s celorepublikovými výsledky?
- Jaká je pozice velkých politických stran v komunálních politických systémech?
- Jaký byl ve sledovaném období trend v podílu zastupitelů a starostek v komunální politice?
- Dochází k časté alternaci na postu starosty?
- Vycházejí starostové z vítězných stran - jsou to absolutní vítězové voleb dle preferenčních hlasů?
- Z jakých politických stran vycházejí starostové obcí?

2.2 Metodika

Práce je pojata jako studie obcí okresu Příbram. Objekty zájmu jsou výsledky voleb v jednotlivých obcích. Práce vychází z postupů Stanislava Balíka.

Hlavní metodou práce je komparativní případová studie okresu. Datovou základnu tvoří volební data, dostupná prostřednictvím Českého statistického úřadu, webové stránky jednotlivých obecních úřadů a úřední desky obcí, z nichž je analyzována volební účast,

konkrétní výsledky jednotlivých typů voleb, obsazení starostenského postu a zkoumání, zda by přímá volba starosty měla stejný výsledek jako po hlasování zastupitelstvem. Jednotlivé jevy jsou zkoumány také v závislosti na velikosti obce a porovnávány s celorepublikovými výsledky.

3 Teoretická Část

3.1 Normativní aspekty územní samosprávy

Územní samospráva je vymezena v sedmém článku Ústavy České republiky, který vymezuje, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Vytvořit nebo zrušit vyšší územní samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.¹

Vymezení územní samosprávy Ústavou je jen v základním rozsahu. Bližší určení fungování samosprávy je upraveno zákony a podrobnější úpravy jsou obsaženy v předpisech podzákonných (v nařízeních vlády a vyhláškách Ministerstva vnitra). Konkretizace Ústavy je dále provedena v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích a v zákoně č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Jakákoliv veřejná moc, vykonávaná mimo moc zákonodárnou či soudní, je prováděna jako tzv. veřejná správa. Pak se může realizovat ve třech podobách: státní moc, samospráva a jiné veřejnoprávní korporace.²

Samospráva tvoří jednu ze dvou větví veřejné správy v České republice. Obecně ji lze definovat jako veřejnou správu uskutečňovanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem.³ Samospráva podporuje dělbu moci ve státě a zabraňuje tak soustředění moci v jediném mocenském centru i jejímu možnému zneužití.⁴

3.1.1 Obec a obecní samospráva

Obec v právním smyslu je vymezena třemi základními znaky: územím, lidmi a samosprávou. Jedná se o veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.⁵

---

¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky [cit. 2019-06-30]. Dostupné z [www: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ustava-cr/hlava7.aspx](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ustava-cr/hlava7.aspx)

² Koudelka, Z. *Samospráva*, Praha: Linde Praha a.s., 2007, str. 16-17

³ Průcha, P. *Státní právo*, Obecná část. Praha. 7. vydání: MÚ Brno – Doplněk Brno, 2007, s. 64

⁴ Koudelka, Z. *Samospráva*. Praha: Linde Praha a.s., 2007, str. 19

⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích [online]. [cit. 2019-06-30]. Dostupné z [www http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecni-zrizeni%29.html).

V České republice je 6 253⁶ obcí a téměř 80 % všech obcí má méně než 1 000 obyvatel (Tabulka 1) a 60 % méně než 500 obyvatel.⁷ Nejvíce obcí je ve skupině 200 – 499 obyvatel a to 1 997 obcí.

Tabulka 1 Velikostní skupiny obcí

Rok	Celkem	méně než 200 obyvatel	200 - 499 obyvatel	500 - 999 obyvatel	1 000 - 1 999 obyvatel	2 000 - 4 999 obyvatel	5 000 - 9 999 obyvatel	10 000 - 19 999 obyvatel	20 000 - 49 999 obyvatel	50 000 - 99 999 obyvatel	100 000 a více obyvatel
2018	6 258	1 423	1 997	1 366	769	426	147	69	43	12	6
2011	6 251	1 468	2 017	1 366	727	400	142	68	42	16	5
2001	6 258	1 664	2 036	1 275	657	365	130	68	41	17	5
1991	5 768	1 354	1 931	1 221	647	348	131	71	41	17	7
1980	4 778	528	1 535	1 345	705	390	136	78	39	17	5
1970	7 511	1 489	2 805	1 795	800	400	120	59	26	13	4
1961	8 726	2 018	3 341	1 876	853	436	115	51	24	8	4

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Zatímco podle obecního zřízení se za obec pokládá jakékoliv sídlo, které má vlastní samosprávu, tedy i město, případně statutární město. V běžné mluvě je obec synonymem vesnice a protikladem města. My používáme pojem obec shodně s obecním zřízením.⁸

Obce jsou rozděleny do tří skupin, dle míry přenesení státní správy:

- obec se základním rozsahem přenesené působnosti
- obce s pověřeným obecním úřadem
- obce s rozšířenou působností

Samostatnou působností obce je myšleno vše, co si obec sama vyřizuje a co by měla zajistit pro své kvalitní fungování a blaho občanů. Přenesená působnost je zmocnění státem k některým úlohám, na které stát nestačí a pověřil jimi obce, které mají tu výhodu, že pokrývají území celé České republiky.⁹

⁶ Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-06-30] dostupné z www.czso.cz.

⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. s. 38.

⁸ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s 36.

⁹ Valeš, L. a kol.: *Politické aspekty veřejné správy*, 2006.

Obec může pro výkon samostatné působnosti zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky obce, zřizovat obecní policii, udělit čestné občanství osobám, které se zasloužili významnou měrou o rozvoj obce.¹⁰

Přenesená působnost spočívá v plnění určitých veřejných záležitostí, které přísluší státu jako celku, ale stát je deleguje na obce, jako na své nejnižší organizační jednotky.¹¹ V souvislosti s reformou v r. 2003, byla posílena přenesená působnost obcí. Na základě zákona č. 147/2000 Sb. k 31. 12. 2002 zanikly okresní úřady a pravomoci přešly na krajské a obecní úřady s rozšířenou působností či s pověřeným obecním úřadem. Na reformě okresního uspořádání je zajímavé, že okresy, jakožto správní jednotky, nezakly (stále se ČR člení na 77 okresů a jejich struktura je v zásadě stabilní od reformy v roce 1960. Je to nejtrvalejší forma dělení státu).

Podle míry přenesené působnosti můžeme rozlišit skupiny obcí:

- všechny obce (někdy též obce I. stupně přenesené působnosti),
- obce s matričním úřadem (jen 14 matričních úřadů),
- obce se stavebním úřadem,
- obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně přenesené působnosti, taková obec je současně i obcí s matričním a stavebním úřadem),
- obce s rozšířenou působností (obce III. stupně přenesené působnosti, obec je současně i obcí s pověřeným obecním úřadem),
- statutární města,
- Brno se zvláštní přenesenou působností (zvláštní matrika a přestupky na úseku matriky občanů s trvalým pobytem mimo území ČR),
- hlavní město Praha.¹²

---

¹⁰ Zákon o obcích (§ 35 zákona č. 128/2000 Sb.), [online]. [cit. 2019-06-30] dostupné z www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128.

¹¹ Zákon o obcích (§61 zákona č. 128/2000 Sb.), [online]. [cit. 2019-06-30] dostupné z www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128.

¹² Koudelka, Z. *Samospráva 2007*, s. 149-150.

3.1.2 Funkce obcí

Existují dva přístupy, které vyčleňují funkce obcí.

- Koncepce dvojího státu
- Teorie veřejné volby

Koncepce dvojího státu vychází z neomarxistického přístupu a říká, že úlohou obcí uvnitř státu je zajištění reprodukce dostatečného množství vzdělané pracovní síly. Musí podporovat instituce, jež tyto služby poskytují. Obce jsou zodpovědné za zajištění sociálních služeb, vzdělání, bydlení a rekreaci.

Teorie veřejné volby vychází z liberálního přístupu a tvrdí, že individua v demokraciích upřednostňují spotřebu a užití statků a služeb nabízených ze soukromých zdrojů před statky a službami poskytovanými ze zdrojů veřejných. Dle tohoto přístupu by se měly obce orientovat na základní činnosti, jež jsou pro příjmově chudé či průměrné občany v soukromé sféře příliš drahé. Zdravotní péče, veřejná doprava, veřejné školství, sociální služby jsou zajišťovány pro ty, kdo na to nemá.¹³

V České republice je dvojí působnost obcí a pro představení funkcí obcí se zaměřuje na pravomoci z oblasti přirozené.

Politická funkce zahrnuje rozsáhle pravomoci např. vyhlášení místního referenda a provedení jeho výsledků, ustavování a volba orgánů obcí, rozhodování o členství v dobrovolných svazcích obcí, udělování čestného občanství, pojmenování ulic a prostranství, vytváření partnerství s obcemi.

Ekonomická funkce se vztahuje k hospodaření obce, jako je sestavování rozpočtu a hospodaření podle něj, zřizování peněžních fondů, schvalování závěrečného účtu, poskytování a přijímání darů, zakládání a rušení právnických osob.

Mezi **funkce sociální** lze zařadit ty, které mají vztah ke vzdělávání, zdravotnické péči, sportu a kulturní oblasti. Jedná se o zakládání škol, sportovišť, zdravotnických zařízení, pečovatelských domů, hřbitovů apod.

Ekologická funkce má za úkol zajistit čistotu obce, svoz a likvidaci odpadů a odvádění a čištění odpadních vod.

Pravomoc zřizovat obecní policii má **funkce bezpečnostní**.

---

¹³ BALÍK, S. *Komunální politika*. Obce, aktéři a cíle místní politiky. 2009, s. 30.

Prognostická funkce slouží k přípravě plnění funkcí ostatních. Jedná se o schvalování programu rozvoje obce, územního plánu, regulačního plánu, přijímání koncepčních dokumentů.

Mezi **funkce infrastrukturní** patří především správa, údržba a provozování zařízení zřízených k uspokojování potřeb občanů (údržba komunikací – chodníky, silnice, cyklostezky), kanalizací, vodovodů apod.

Pro plnění těchto funkcí mají obce řadu nástrojů – usnesení zastupitelstva či rady, uzavírání smluv, vydávání obecně závazných vyhlášek a ukládání sankcí.¹⁴

3.1.3 Orgány obce

Základním orgánem obecní samosprávy je zastupitelstvo obce. Počet členů zastupitelstva se stanovuje na základě počtu obyvatel.¹⁵ (Tabulka 2). Počet zastupitelů je od 5 do 55 členů a vždy musí být lichý.

Tabulka 2 Počet zastupitelů

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
do 500	5 až 15
500 až 3 000	7 až 15
3 000 až 10 000	11 až 25
10 000 až 50 000	15 až 35
50 000 až 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: Zákon o obcích (128/2000 Sb.), vlastní zpracování

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, k němuž dojde ukončením hlasování. Je volen na čtyři roky. Člen musí vykonávat svůj mandát osobně a není přitom vázán žádnými příkazy. Jeho funkce je veřejnou funkcí. Člen má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy.¹⁶

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti (program rozvoje obce, územní plán, regulační plán, rozpočet obce, závěreční účet, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy, dále pak zřizovat a rušit příspěvkové organizace a

¹⁴ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 31.

¹⁵ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s 36.

¹⁶ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s 36.

organizační složky obce atd). Mezi jeho práva patří vydávat obecně závazné vyhlášky, vyhlášovat místní referendum, volit starostu a místostarostu ze svých řad a odvolávat je z funkce. K usnesení zastupitelstva, rozhodnutí nebo volbě je potřeba nadpoloviční většina všech členů. Zasedání probíhá dle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Nesejde-li se zastupitelstvo obce po dobu delší než 6 měsíců, tak jej Ministerstvo vnitra rozpustí. Pak pravomoc vykonává rada, není-li tak starosta či určený správce. Poklesne-li počet členů pod polovinu nebo pod pět nelze rozhodovat o záležitostech patřících do samostatné působnosti obce ani o majetkoprávních úkonech.

Zasedání, které svolává a řídí starosta je veřejné. Obecní úřad informuje občany prostřednictvím úřední desky, kde musí vyvěsit nejméně sedm dní před konáním zasedání, z kterého se musí do deseti dnů pořádit zápis, který opět musí vyvěstit.

Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je rada obce, která je odpovědná zastupitelstvu. Radu tvoří starosta, místostarosta a další členové volení z řad zastupitelů. Počet musí být lichý a nesmí přesahovat třetinu počtu zastupitelů. Má nejméně 5 a nejvýše 11 členů. Její zasedání jsou neveřejná a schází se dle potřeby. Je usnášeníschopná v přítomnosti nadpoloviční většiny všech jejích členů. Ze zasedání se musí do 7 dnů pořádit zápis, který se ukládá na obecním úřadě.

Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění přijatých usnesení. Zabezpečuje hospodaření obce dle schváleného rozpočtu.¹⁷

Není-li zřízena rada obce (není v obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů) vykonává její pravomoc starosta a nařízení obce vydává zastupitelstvo.

Nejviditelnějším orgánem obecního zřízení je starosta, ačkoli zastupuje obec navenek, sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Nemá totiž povahu statutárního orgánu, je součástí rady. Musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení, jinak jsou neplatné.

Starostu a místostarostu volí zastupitelstvo ze svých řad a na rozdíl od ostatních zastupitelů musí být starosta a místostarosta občany České republiky.¹⁸

Starosta plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce, pokud není zřízena funkce tajemníka, kterého jmenuje i odvolává starosta. Dále starosta odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce a plní další úkoly stanovené zákonem (organizace voleb, krizové řízení apod.).

---

¹⁷ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s. 39.

¹⁸ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2009, s. 75.

Problematika volby starosty je nejfrekventovanějším tématem debat o případných změnách institucionální podoby obecního zřízení. Jedná se o požadavek přímé volby starostů. Tyto debaty neřeší pravomoci a postavení, ale rovnou volbu. V případě, že bude změněn pouze systém volby bez změny pravomocí, může dojít k situacím, že starosta nebude podporu nadpoloviční většiny zastupitelstva.

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce. Obecní úřad v samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a pomáhá výborům nebo komisím, které zřizuje zastupitelstvo.¹⁹ Obecní úřad vykonává statní správu v přenesené působnosti. V obcích s pověřeným obecním úřadem a s rozšířenou působností je povinnost zřídit funkci tajemníka, který je odpovědný starostovi za plnění úkolů v obou působnostech obce. Tajemník stanovuje platy zaměstnancům obce a plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obecního úřadu, vydává vnitřní směrnice, spisový, skartační a pracovní řád, účastní se schůzí zastupitelstva a nesmí mít funkce v politických stranách politických hnutí, avšak jejich členem být může. V případě, že tajemník není, pak plní jeho funkci starosta.

Zastupitelstvo může zřídit své iniciativní a kontrolní orgány v podobě výborů a rada zase komise. V obcích, kde není ustavena rada, zřizuje komise nikoli zastupitelstvo, ale starosta. Zastupitelstvo má povinnost zřídit dva výbory – finanční a kontrolní, které jsou nejméně tříčlenné – musí mít lichý počet. Jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník, ani osoby pracující s účetnictvím na obecním úřadě. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady obce. Dále kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti.²⁰ Pokud v obci žije více než 10% národnostní menšiny, musí zastupitelstvo zřídit výbor pro národnostní menšiny.

Komise předkládá stanoviska a náměty radě. Pokud jí byl svěřen výkon přenesené působnosti, je výkonným orgánem. Předsedou může být jen osoba s odbornou způsobilostí v oblasti komisi svěřené.

---

¹⁹ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s 40.

²⁰ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 78.

3.2 Volby

Volby představují klíčový mechanismus zastupitelské demokracie, v němž se postoje a preference občanů materializují do konkrétní podoby zvolených zastupitelských orgánů. Volby představují nejdůležitější formu politické participace občanů. Základní funkcí voleb je odhalit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit mezi ně mandáty a zároveň umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti.²¹

Pro plnění všech funkcí, musejí být založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva, jak je zakotveno v Ústavě České republiky č.1/1993Sb. Právo volit i právo kandidovat ve volbách mají všichni občané, kteří dosáhli věku 18 let. V tom smyslu jsou volby všeobecné. Rovnost volebního práva znamená, že váha i počet hlasů jednotlivých voličů je stejný.

Další podmínkou funkčnosti voleb je politická pluralita a svoboda volby. Volič musí mít možnost svobodného výběru mezi více stranami a kandidáty tak, aby nebyl vystaven nátlaku. S tím souvisí i to, že volby jsou tajné. Musí být zaručeno, že nikdo nemůže zjistit, jak jednotlivý voliči hlasovali.

Volební výsledky jsou závislé především na vůli voličů, ale ovlivňuje je i uzákoněný volební systém. Používají se dva základní volební systémy, většinový a proporcionalní. Volební systém je způsob, jakým jsou přidělovány kandidátům mandáty s ohledem na výsledek hlasování ve volbách.

Většinový volební systém je nejstarší volební systém na světě a dlouhou dobu byl systém jediným. Je založen na jednomandátových volebních obvodech. V tomto systému je tolik obvodů, kolik se volí mandátů. Voliči si vybírají mezi jednotlivými kandidáty, a ten, který dostane určenou (prostou nebo absolutní) většinu hlasů, získá v daném volebním obvodu mandát. Hlavní výhodou je jeho jednoduchost, vysoká personalizace a úzké sepětí zvoleného zastupitele s voliči a obvodem. Nevýhodou je disproporcionalita volebních výsledků, která může zvýhodnit silné strany. Ve většinovém volebním systému se může stát, že strana s největším počtem hlasů prohraje volby.

Existuje ve 2 základních modifikacích – jednokolový a dvoukolový. Tímto volebním systémem se u nás řídí volby do Senátu.

---

²¹ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*, 2008, s 48.

Proporcionální systém je naopak spravedlivý. To je jeho největší přednost. Používá obvody vícemandátové a voliči nevybírají mezi jednotlivými kandidáty, ale mezi kandidátními listinami. Tento systém dokáže plnit základní funkci voleb, a to odhalit aktuální rozložení politických sil a přidělit jim mandáty. Zavádí se zde volební klauzule, která je umělým prahem pro vstup do sněmovny či zastupitelstva, aby se nedostalo příliš mnoho subjektů do zastupitelského orgánu. Oproti většinovému systému se jedná o systém složitější. Získané hlasy se musejí na mandáty přepočítávat. Nevýhodou je i větší závislost kandidátů na stranických strukturách a těžší vytváření koalic a většin.

Volby do zastupitelstev obcí jsou v ČR upraveny zákonem č. 491/2001 Sb. Konají se na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení. Aktivní volební právo (právo volit) má občan obce, který dosáhl věku 18 let a má v obci trvalý pobyt.²² Volební právo má i cizinec, který je ovšem přihlášen v dané obci k pobytu a je mu více než 18 let, dle mezinárodní úmluvy. Pasivní volební právo (být volen) je podobně upraveno, neboť členem zastupitelstva může být v podstatě zvolen každý volič.

3.2.1 Čas voleb

Volby vyhláší prezident republiky, se spolupodpisem předsedy vlády. Volby se vyhláší nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Konat se mohou kdykoliv v posledních 30 dnech funkčního období starého parlamentu nebo byla-li Poslanecká sněmovna rozpuštěna, konají se do 60 dnů po rozpuštění. Volby se konají ve 2 dnech: 1. den od 14 do 22 hod. 2. den od 8 do 14 hod. Zákon také stanovuje, že volení dny připadají na pátek a sobotu. V roce 2001 došlo k “ulehčení” dvoudenních voleb, a to, že pokud se komunální volby nekonají současně s volbami do Parlamentu ČR či krajských zastupitelstev má předseda okrskové volební komise pravomoc, v případě, že odvolí všichni voliči ze seznamu v daném okrsku, může volby ukončit, ale sčítat lze až druhý den ve 14 hod.

Kandidátní listinu může podat pouze volební strana. Zákon jimi rozumí politické strany/hnutí jejichž činnost nebyla pozastavena, a jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. Je-li volební stranou nezávislý kandidát/sdružení nezávislých kandidátů – petice na podporu kandidatury, doloženou zákonem odstupňovaným počtem

---

²² Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (Zákon č. 491/2001 Sb)

podpisů, podává k registračnímu úřadu (pověřené OÚ, či další OÚ ve kterých rada zřídila alespoň dva odbory). Nejpozději do 16:00 hodin 66 dnů přede dnem voleb. Kandidát se může do 48h před zahájením voleb vzdát písemně své kandidatury, která nelze vzít zpět.

4 Komunální politika

Komunální politika probíhá v prostředí místní samosprávy, která je realizovatelná pouze v prostředí státu. Se státem je těsně propojena veřejná moc, jež je vykonávána subjekty, které své oprávnění odvozují od státu. Stát uskutečňuje svou moc orgány moci zákonodárné, výkonné a soudní, ale i jinými subjekty. Jakákoliv veřejná moc, vykonávána mimo moc zákonodárnou nebo soudní, je prováděna jako tzv. veřejná správa, která se pak může realizovat ve třech podobách – státní moc, samospráva a jiné veřejnoprávní korporace. Stát může část veřejné moci přenechat jiným subjektům nestátního charakteru, tedy veřejnoprávním korporacím.

Veřejnoprávní korporace se člení dle kritéria územního (obce, kraje, okresy, země atd.) a zájmového (profesní komory, svazy atd.). Územní samospráva znamená oprávnění obce obstarávat určitý, právem vymezený okruh svých záležitostí samostatně a relativně nezávisle na státu.²³

4.1 Dva současné způsoby výzkumu komunální politiky

V současné době existuje dvojí styl výzkumu. Jeden z nich preferuje pohled „holistický“ - pohled shora, který v podstatě nezohledňuje místní specifika a pohlíží na komunální politiku jako na nejnižší patro politiky jako celku. Druhá výzkumná větev zastává názor, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Preferuje se metoda jednotlivých případových studií, na jejichž základě bývají teprve konstruovány zobecňující tvrzení.²⁴ Údaje potřebné k takovému výzkumu nelze zjistit analýzou zápisů z jednání rad či zastupitelstva nebo analýzou místního tisku. Mnohé informace lze totiž jen velmi obtížně získat bez detailních znalostí daného prostředí. Aby mohla být výzkumná látka co nejkompaktněji zpracována, je nutné použít celou řadu metod (dotazování, participativní pozorování, obsahová analýza).

U výzkumu komunální politiky je důležitá práce s prameny a literaturou. Základním pramenem jsou právní předpisy, jež upravují fungování obcí – zákon o obcích, zákon o volbách do zastupitelstev obcí atd. Dalším důležitým zdrojem jsou data publikovaná

---

²³ ČMEJREK, J; BUBENÍČEK, V; ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, 2010, s. 51-52.

²⁴ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2009, s. 11-12.

Českým statistickým úřadem, která se týkají především volebních výsledků a statistických údajů získaných při sčítání lidu, domů a bytů.

Rozsáhlým zdrojem informací jsou také články z tisku a webové prezentace jednotlivých obcí, jež obsahují personální obsazení postů v zastupitelstvu, radě, komisích apod. a zpřístupňují usnesení zastupitelstva. Na webových stránkách bývají někdy zveřejněné i místní zpravodaje. Dalším pramenem jsou rozhovory s místními aktéry – současnými i bývalými starosty, zastupiteli, radními či aktivními občany.²⁵

4.2 Komunální volby

Komunální volby jsou proces, na jehož podkladě dochází k ustavování obecních elit do zastupitelských orgánů obcí. Děje se tak na základě zákona 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí, který pro komunální volby stanovuje využití systému poměrného zastoupení, otevřených kandidátních listin, pětiprocentní uzavírací klauzule a tzv. panašování – což je způsob voleb, při němž může volič ve vícemandátových obvodech hlasovat pro kandidáty napříč kandidátními listinami. Každý volič disponuje tolika (preferenčními) hlasy, kolik členů zastupitelského sboru je voleno. Volič tak nemusí hlasovat přímo a pouze pro jednu polickou stranu, případně vyjadřovat preference konkrétním kandidátům v rámci jedné kandidátní listiny, ale svůj hlas odevzdává jednotlivým kandidátům různých politických stran. Volič tedy sestavuje svůj vlastní zastupitelský sbor bez ohledu na stranickou příslušnost kandidátů.

Pravidelně se opakujícím výběrem mezi politickými alternativami získávají občané možnost kontrolovat zastupitelské i exekutivní orgány. V případě nespokojenosti s politickou reprezentací ji mohou vyměnit.²⁶

V komunálních volbách občané vybírají své zástupce pro nejnižší úroveň organizace politické moci - pro obce a jejich části. V malých komunitách se lidé obvykle velmi dobře znají, a proto se při hlasování řídí spíše podle osobních vlastností kandidáta než podle jeho stranické příslušnosti, proto je žádoucí, aby ve volbách mohli kandidovat jednotlivci sami za sebe. Účast nezávislých kandidátů ve volbách je v těchto obcích zpravidla nutností, neboť politické strany často ani nemají své organizace.

---

²⁵ BALÍK, S. *Metodologie výzkumu komunální politiky*, 2005, s. 166-169.

²⁶ ČMEJREK, J; BUBENÍČEK, V; ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, 2010, s. 51.

Zcela jiná je situace u měst s desítkami tisíc obyvatel, zde již komunální politické dění téměř kopíruje parlamentní schéma, tj. pravidlem jsou mnohačlenné kandidátní listiny a ve většině případů je podávají politické strany. Důležitou roli v rozhodování voličů hraje již hledisko stranických preferencí.²⁷

Jednou z důležitých otázek komunálních voleb je účast nezávislých kandidátů a jejich sdružení. Zákon z roku 1990 přinesl možnost, aby volební stranou byly nejen politické strany a jejich koalice, ale také nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů a jejich koalice. Nezávislí kandidáti či jejich sdružení musejí při registraci kandidátní listiny předložit petici s podpisy občanů obce, na rozdíl od politických stran totiž neprocházejí tyto subjekty procesem registrace dle zákona, která by měla ověřit vážnost jejich volebních úmyslů. Naopak příliš přísné podmínky pro registraci nezávislých mohou vést až k situaci, kdy fakticky není možné v některých obcích volby uskutečnit. Zákon přijatý v roce 1994 zavedl místo pevně stanoveného počtu podpisů jejich procentuální vyjádření a ukládá sdružením nezávislých kandidátů předložit při registraci kandidátní listiny podpůrnou petici podepsanou alespoň 7 % obyvatel obce.²⁸

U volebního obvodu je nejdůležitější jeho velikost, která se měří počtem mandátů přidělovaných v daném obvodu. Ve volbách do poslanecké sněmovny jsou volebními obvody vyšší územní samosprávné celky – kraje, jež jsou volebními celky i při volbách do zastupitelstev krajů. Velikost volebního obvodu má podstatný vliv na proporcionalitu voleb – čím je volební obvod větší (čím více mandátů se v něm přiděluje), tím proporcionalnější jsou volby. Se zmenšováním volebního obvodu se proporcionalita naopak snižuje.²⁹

Analyzovat velikost volebního obvodu v komunálních volbách je poměrně složité. V rámci limitů daných zákonem ji určují samy obce. Zákon č. 367/1990 Sb. rozdělil obce, resp. města a městské části, do sedmi skupin dle počtu obyvatel a stanovil rozmezí pro počet zastupitelských mandátů. Nejpozději 85 dnů před volbami rozhodne samo zastupitelstvo o tom, kolik členů bude mít v následujícím období.³⁰

---

²⁷ OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-20.

²⁸ 8 OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 23-24.

²⁹ ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, 2010, s. 54.

³⁰ OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 30.

Volební formule znamená způsob převádění odevzdaných hlasů na mandáty. Změna volební formule byla jedním z nejpodstatnějších bodů reformy roku 2001, a to především pro zastupitelstva do cca 15-ti členů. Pro větší zastupitelstva pak bylo nejpodstatnější změnou zavedení uzavírací klauzule. Místo formule Sainte-Laguë zavedl zákon tzv. čistou d'Hondtovu metodu, kde se celkový odevzdaný počet pro volební stranu dělí postupně čísly 1, 2, 3 ... n, kdy „n“ znamená počet kandidátů na listině.³¹

Rozlišujeme většinové a proporcionální volební formule – většinové se používají v jednomandátových volebních obvodech, ve vícemandátových volebních obvodech se používají proporcionální volební formule.

V ČR se jednomandátové obvody s příslušnou většinovou volební formulí používají v senátních volbách. Vícemandátové volební obvody a proporcionální volební formule se používají ve volbách do poslanecké sněmovny, do zastupitelstev obcí a krajů i do Evropského parlamentu. Proporcionální volební formule jsou založeny buď na volebních kvótách, nebo volebních dělitelích, přičemž volební kvóty v podstatě představují počet hlasů potřebných pro získání mandátů.³²

Počet hlasů pro jednotlivé volební subjekty se v komunálních volbách zjišťuje tak, že jsou-li na hlasovacím lístku označeni pouze jednotliví kandidáti volebních stran, obdrží hlas každý z nich a je-li označena pouze volební strana jako celek, obdrží hlas každý její kandidát. Je-li označena volební strana a zároveň jednotliví kandidáti ostatních subjektů, obdrží nejdříve hlas každý jednotlivě označený kandidát. Poté v pořadí podle hlasovacího lístku zbylý počet kandidátů označených stran.³³

Uměle stanovená uzavírací klauzule je jedním z primárních faktorů ovlivňujících proporční systémy,³⁴ kdy jde o zákonem stanovenou hranici, kterou musí politický subjekt překonat, aby byl zařazen do procesu rozdělování mandátů. Počet všech platných hlasů v obci se přepočte na volební strany proporčně podle počtu jejich kandidátů a subjekt pak k postupu do skrutinia musí získat alespoň 5 % z takto pro něj vypočteného podílu hlasů.³⁵

---

³¹ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2009, s. 101-102.

³² ČMEJREK, J; BUBENÍČEK, V; ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, 2010, s. 58.

³³ OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 37.

³⁴ OUTLÝ, J. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003, s. 38.

³⁵ BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2009, s. 98.

4.3 Lokální politické systémy

Podoba lokálních politických systémů do značné míry záleží na velikosti obcí, ve velkých městech je podoba. V lokálních politických systémech obcí do 2 000 obyvatel se zpravidla setkáváme s neúplnými spektry politických stran. V nejmenších obcích do 1 000 obyvatel často nejsou žádné politické strany a působí zde pouze nezávislí kandidáti a jejich sdružení.

Existence neúplného stranického systému je charakteristická pro velké obce a menší města. Můžeme se však setkat i s obcemi do 1 000 obyvatel, v nichž působí několik politických stran s relativně stabilní členskou základnou.³⁶

Další variantu představují multiparitní politické systémy, které se ve venkovských obcích objevují ve velkém množství variant.³⁷ Obecně však platí, že čím menší obec, tím větší nestálost a vymyšlenost politických stran, pokud v takových obcích politické strany vůbec kandidují.³⁸

4.4 Koalice

Pro správné vyhodnocení volebních výsledků v širším kontextu je nezbytné pochopit teorii koaličního vládnutí na komunální úrovni. Strana v komunálních volbách kandiduje za účelem maximalizace politického vlivu na chod města, stejně jako například v parlamentních volbách za účelem maximalizace politického vlivu na chod státu. Tohoto vlivu dosahuje prostřednictvím účasti na moci výkonné, kterou na komunální úrovni představuje rada města. Z tohoto předpokladu plyne, že v Českém prostředí, ve kterém je na komunální úrovni uplatňován poměrný volební systém, je kromě dobrého volebního zisku pro maximalizaci vlivu většinou nezbytně nutný i koaliční potenciál (s výjimkou malých obcí, kde většinou kandiduje jedna nebo dvě volební strany). Je totiž spíše výjimkou, že jedna strana získá ve volbách většinu mandátů. K vytváření formálních či neformálních koalic tak i na komunální úrovni nakonec dochází v naprosté většině obcí ČR.³⁹

---

³⁶ ČMEJREK, J a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*, 2009, s. 14, 17.

³⁷ ČMEJREK, J; BUBENÍČEK, V; ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, 2010, s. 114.

³⁸ ČMEJREK, J a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*, 2009, s. 19.

³⁹ BALÍK, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. In DANČÁK, B, P. FIALA a V. HLOUŠEK. *Evropeizace nové téma politologického výzkumu 2006*, s.187

4.4.1 Teorie koalic

Koalicí je v politice označováno spojení minimálně dvou politických stran, jejichž účelem je získání legislativní většiny v daném orgánu. Na úrovni komunální tuto definici můžeme modifikovat na spojení minimálně dvou volebních stran za účelem zajištění většiny zastupitelských mandátů, umožňujících jak schvalování koaličních návrhů na zastupitelstvech města, tak i obsazení postu starosty, místostarosty a radních.⁴⁰

Stejně jako v mnoha jiných oblastech politologie, i zde proti sobě stojí dvě odlišné teorie vycházející z tradic různých politických systémů.

Tou první je tradice Americká. Je spojována s W. H. Rikerem a je postavena na základech teorie racionality a teorie her. Do značné míry je taky ovlivněna americkým politickým systémem, v němž proti sobě stojí dvě velké politické strany. Ostatní subjekty jsou většinou marginální. Tato teorie ve své podstatě říká, že rozhoduje den voleb, po kterém je jasno, zda daná strana vyhrála a bude v následujícím volebním období vládnout nebo prohrála a bude v opozici. V kontextu české komunální politiky využívající poměrný volební systém, přinášející více hráčů a malou pravděpodobnost, že by jeden z nich získal sám většinu mandátů, se americká tradice přiklání k minimálním vítězným koalicím, které z principu racionality maximalizují politický vliv. Koncept vlád menšinových, nadměrných, širokých či dokonce všestrannických považuje tato tradice za iracionální a deviantní.⁴¹

Druhým přístupem je tradice Evropská. Tato tradice upřednostňuje empirický výzkum a na rozdíl od Americké tradice zohledňuje politickou kulturu, tradice a vzájemnou historickou zkušenost mezi potenciálními koaličními partnery. Tyto prvky nepovažuje za iracionální, protože v nich vidí strategické možnosti přesahující jedno volební období. Tedy nevylučuje žádnou z možností vlády.

Politologie nabízí mnoho možností dělení koaličních vlád. Jednou z autorek, zabývajících se typologií koalic, je Blanka Říchová. Ta odlišuje tři základní typy vlád: velkou koalici, minimální vítěznou koalici a menšinovou vládu. Dále pak rozlišuje čtyři kritéria určující konkrétní podobu dané vlády. Těmito kritérii jsou: počet křesel

---

⁴⁰ Balík, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. 2006, s.187

⁴¹ Říchová, B. *Přehled moderních politologických teorií. Empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě*, 2000, s. 121-123.

v legislativě, počet členů koalice, ideologická vzdálenost členů a kritérium kombinující druhou a třetí možnost.⁴²

Určité výhrady k výše zmíněné typologii má Stanislav Balík a z důvodu zvýšení vypovídající hodnoty tuto kategorizaci modifikuje a rozšiřuje za pomoci využití Sartoriho typologie stranických systémů. Stejně jako Sartori totiž rozlišuje třídu a typ dané koalice. V otázce třídy ponechává dvě původní, tedy minimální vítěznou a nadměrnou. K první zmíněné třídě přiřazuje tři různé typy. K třídě nadměrných koalic pak přiřazuje pět různých typů. Jeden z již započítaných typů, tzv. velká koalice, je možné přiřadit k oběma třídám.

Obrázek 1 Balíkova typologie koalic

Třída koalic	Typ koalic
minimální vítězná (nejmenší počet mandátů, nejmenší počet členů)	minimální vítězná ideově propojená
	minimální vítězná ideově nepropojená
nadměrná	velká
	nadměrná ideově propojená
	nadměrná ideově nepropojená
	široká všestranická

Zdroj: Balík, S., *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2008, s. 189.

Minimální vítězná ideově propojená - první podmínkou tohoto typu koalice je účast takového počtu subjektů, který zajistí většinu mandátů. Zároveň se na koalici nepodílí žádný nadbytečný člen. Tedy takový, který již není nutný k získání 50 % + jednoho mandátu v zastupitelstvu. Právě tento nadbytečný koaliční partner by z pohledu Americké tradice pouze ubíral křesla v radě a politickou moc zbylým koaličním partnerům. Druhou důležitou podmínkou je ideová blízkost koaličních stran. Tento typ koaličního

⁴² Říchová, B. *Přehled moderních politologických teorií. Empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě*, 2000, s. 130-136.

vládnutí by měl podporovat soutěživost při volbách a zároveň díky ideové blízkosti partnerů zaručit i akceschopnost vlády.

Minimální vítězná ideově nepropojená – stejně jako u předchozího typu je nutné zachování „těsné většiny“. Koalice se tedy opět nesmí účastnit žádný nadbytečný člen. Rozdílem je pak větší ideová vzdálenost mezi jednotlivými stranami, což může vést k častějším programovým neshodám a snížené akceschopnosti vlády.⁴³

Velká koalice – tento typ koalice je mezi ostatními výjimečný, neboť není definován primárně mechanicky, ale ideově. Chápeme jím situaci, kdy v exekutivě spolupracují dva dominantní, ideově protikladní aktéři. Právě velkou koalici lze s ohledem na Balíkovu typologizaci řadit do obou tříd. Důvodem je fakt, že členy velkých koalic mohou případně být i menší středové strany. Podmínkou je však existence minimálně dvou ideologicky odlišně zaměřených opozičních stran. Důvodem k utváření velkých koalic může být pocit bezpečné většiny mandátů nebo personální důvody neumožňující vytvoření koalice s ideově bližším subjektem.

Nadměrná ideově propojená koalice - je tvořena podobně jako minimální vítězná ideově propojená. Rozdíl je však v tom, že jejím členem je minimálně jeden nadbytečný člen, bez něhož by koaliční vláda stále měla většinu. Strany, které jsou členy takovéto koalice, sice nemaximalizují podíl svého vlivu na výkonnou moc, mají však většinu například i v případě dlouhodobější nemoci některého ze svých zastupitelů.

Nadměrná ideově nepropojená koalice - tato koalice je tvořena ideově vzdálenými stranami a zároveň je její součástí minimálně jeden člen, bez něhož by stále koalice disponovala většinou mandátů. Složením se pak často může podobat koalici velkým či širokým. Je tedy otázkou, zda se v tomto případě opravdu jedná o samostatný typ koalice.⁴⁴

Široká koalice - jedná se o specifický typ koalice, kdy se ideologicky vzdálené politické strany spojí proti jedné jediné opoziční, případně proti jednomu ideologickému proudu. Tato koalice pak může nabývat dvou dosti odlišných forem. První formou může být koalice bez někoho. Takto tvořená koalice je pak velice podobná koalici všestranné. Důvodem pro nevstoupení jedné strany do koalice může být například její neochota ji

---

⁴³ Balík, S., *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2008, s. 191.

⁴⁴ Balík, S., *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2008, s. 194.

otevřeně podporovat nebo její požadavek na člena rady, ve které však již není místo. Druhou možností je koalice proti někomu a to ať již z důvodu ideologického nebo personálního.

Všestranická - této vlády se účastní všechny strany, které získaly ve volbách alespoň jeden mandát. Důvodem pro sestavení takovéto vlády může být například snaha o odstranění opozice.⁴⁵

Jednobarevné a menšinové exekutivy - Jednobarevná vláda může mít formu většinovou či menšinovou. Ve své podstatě však ani nepatří do kategorie koalic, jelikož nesplňuje kritérium minimálně dvou stran, podílejících se na výkonné moci. Menšinová exekutiva, může mít formu již zmiňované jednobarevné menšinové vlády nebo menšinové koalice. V tomto případě se vláda musí v každém hlasování spoléhat na hlasy opozičních zastupitelů. Dle zákona o obcích je totiž pro schválení jakéhokoliv návrhu zastupitelstvem města, včetně volby starosty a rady města, potřebná většina všech zastupitelů a nejen většina přítomných. Nelze tedy například odejít z jednacího sálu a snížit tak kvorum potřebné pro přijetí návrhu. Z tohoto důvodu je tedy otázkou, zda například strany, které odmítnou účast v radě města, ale z nějakého důvodu při volbě starosty, místostarosty a radních podpoří svými hlasy menšinovou koalici, zůstávají skutečně opozičními stranami nebo se stávají neformální součástí koalice.⁴⁶

---

⁴⁵ Balík, S., *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2008, s 184-195.

⁴⁶ Balík, S., *Komunální politika, Obce, aktéři a cíle místní politiky*, 2008, s 189-191.

5 Teoretická východiska – okresy na severu Stanislava Balíka

Diplomová práce vychází z postupů Stanislava Balíka, který prováděl výzkum na severu Čech v okresech Jeseník a Šumperk. Jednalo se o 78 obcí na Šumpersku a 24 obcí v okrese Jeseník, dohromady přes 170 tisíc obyvatel. V jeho lokalitě bylo téměř 70 % obcí do 1 000 obyvatel (velmi podobná lokalita – okres Příbram má 80 % obcí do 1 000 obyvatel).

5.1 Volební účast

Při zkoumání všech 102 obcí zjistil, že volební účast ve volbách spíše klesá, ačkoliv v průměru je stále vyšší, než činí celorepublikový průměr. V roce 2006 pokles pokračoval, ačkoli republikový průměr vykázal jak ve volbách parlamentních, tak komunálních nárůst.

V porovnání s ostatními typy voleb se ukázalo, že obyvatelé obou okresů chápou komunální volby jako volby „prvního řádu“, jež jsou předstiženy pouze volbami do dolní komory parlamentu.

Zvýšenou volební účast lze pozorovat tam, kde dochází ke zvýšení volební nabídky, tam kde starosta neobhájí svůj mandát a je zcela jisté, že se jím stane někdo jiný.

Podářilo se prokázat nepřímou úměru ve vztahu volební účast - velikost obce pro komunální volby. Nepřímá úměra neplatila pro žádný další typ voleb.

Na základě výsledků až osmnácti volebních aktů, k nimž v období 1990-2006 došlo, s opatrností vyvozuje předpověď pro další volby a stanovuje obce, kde tvrdí, že bude vysoká volební účast i v budoucnu.

Voliči pravděpodobně přijdou k volbám, kde se bude o mandát ucházet dvoj- až trojnásobek kandidátů.

Obce obou okresů vykazují, neustálý nárůst druhé složky participace, a sice ochoty kandidovat. I v těchto hodnotách převyšují celostátní průměr

5.2 Souhrnné výsledky voleb

Vnitřní struktura zastupitelstev je stále členitější. S rostoucím počtem obyvatel obce lze očekávat její výraznější politickou diferenciaci, která se projevuje zastoupením vyššího

počtu stran v zastupitelstvu. V současnosti překračuje průměrná hodnota efektivního počtu stran hodnotu 4. Jen v desetině obcí činí méně než dva.

Při porovnání souhrnných výsledků komunálních voleb v obou okresech s celorepublikovou úrovní lze konstatovat, že v obou pohraničních okresech je výrazně vyšší podíl kandidátů KSČM a KDU-ČSL - v okrese Šumperk ODS a v okrese Jeseník naopak ČSSD.

Při zkoumání generového aspektu složení kandidátních listin a zvolených kandidátek lze pro oba okresy říci, že je vyšší podíl žen na kandidátkách i v zastupitelstvech rok od roku vyšší.

5.3 Starostové

Pětina obcí obou okresů spadá mezi personálně stabilní, kdy starostou je tentýž člověk. V další pětině panuje personální nestabilita, ale politická stabilita – starosta vzešel ze stejného uskupení. A ve zbylých třech pětinách obcí není stabilní starostenská pozice ani personálně, ani politicky.

V téměř dvou třetinách obcí obou okresů již úřadoval starosta alespoň tři funkční období v řadě.

Narůstá počet starostů vzešlých z nezávislých subjektů a zároveň klesá počet vzešlých z politických stran (KDU-ČSL a KSČM). Nejvlivnější politickou stranou je ODS v obou okresech. V obou okresech narůstá respekt k právu vítěze obsadit na post hlavy obce.

Podíl žen v pozici starostky obce od roku 1994 neklesá, spíše narůstá. Každou šestou radnici v obou okresech řídí žena.⁴⁷

---

⁴⁷ Balík, S., Okresy na severu: komunální politika v okresech Šumperk a Jeseník v letech 1989-2006, 2008.

6 Charakteristika okresu

Česká republika se administrativně člení na 77 okresů, které představují pro státní moc v mnoha oborech nejnižší stupeň (např. soudnictví, policie, hygienické stanice, pozemkové fondy, úřady sociálního zabezpečení apod.) Z hlediska historického vývoje jsou okresy nejstálejší a nejtrvalejší formou dělení státu. Svůj počátek odvozují od správní reformy v roce 1848, kdy po zrušení staletého patrimoniálního zřízení nastal čas veřejné správy v podobě smíšeného modelu výkonu státní správy a samosprávy.

Stávající okresy v České republice představují do jisté míry přirozená uskupení obcí, které k sobě mají z nejrůznějších hledisek blízko. V současné době představují zřejmě nejvhodnější jednotku pro komparativní studii komunální politiky. Je to jednotka dostatečně velká, obvykle zahrnuje rozsáhlou škálu různě velkých obcí, kdy do téměř každé kategorie můžeme zařadit dostatečný počet obcí (abychom mohli skutečně srovnávat).⁴⁸

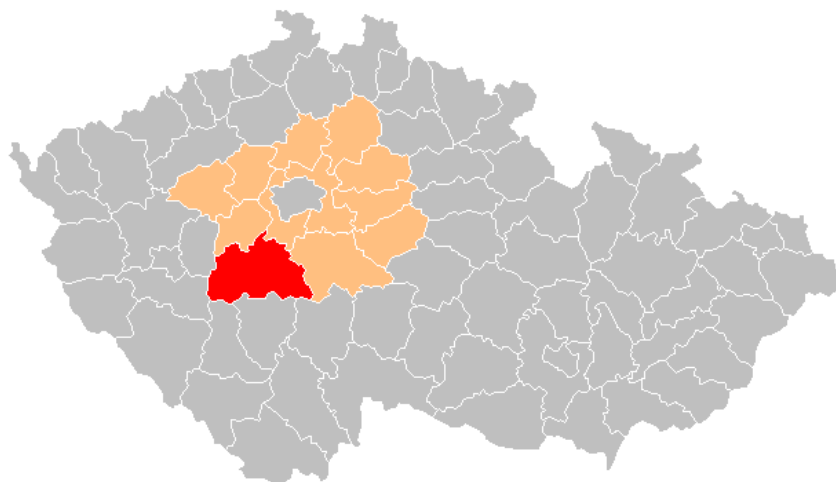
6.1 Okres Příbram

Příbramsko se rozprostírá v jihozápadní části Středočeského kraje (Obrázek 1). Je to okrajová oblast, která sousedí na jihu s krajem Jihočeským - s okresy Písek, Strakonice a Tábor, na západě s krajem Plzeňským - s okresy Rokycany a Plzeň-jih. Severní hranici tvoří Berounsko a okres Praha-západ, východní pak Benešovsko.

---

⁴⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. Obce, aktéři a cíle místní politiky. 1. vydání. Praha: Grada, 2009, s. 98.

Obrázek 2 Okres Příbram⁴⁹

Svojí rozlohou 1 563 km² je okres Příbram největším okresem ve Středočeském kraji, zaujímá 14,3 % z jeho rozlohy. Zemědělská půda zabírá 47,6 % z rozlohy okresu a lesy 40,5 %. Svými 634 km² lesů je nejvíce zalesněnou oblastí v kraji. Svou hustotou zalidnění 73,2 obyvatel na km² se naopak řadí mezi tři nejméně osídlené okresy kraje. Počet obyvatel 114,4 tisíc (8,5 % obyvatel kraje) je 5. nejvyšší v kraji.⁵⁰ Více než 50% obyvatel žije ve městech (Tabulka 3).

Tabulka 3 Základní údaje o obcích okresu Příbram

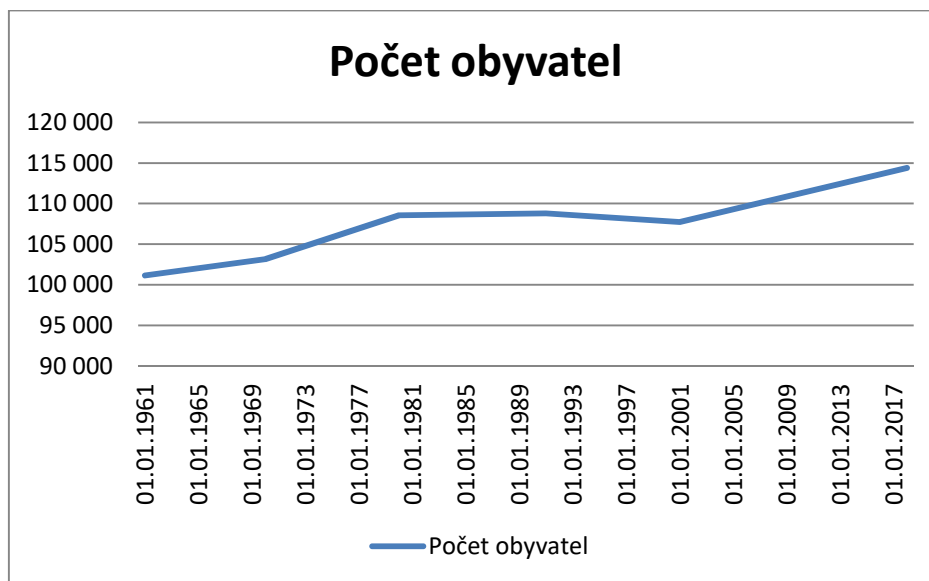
	Počet				Průměr na 1 obec		Hustota obyvatelstva na 1 km ²	Podíl městského obyv. v %
	obcí	částí obcí	sídelní jednotky	obyvatel	rozloha v hektarech	počet obyvatel		
01.03.1961	180	367	x	101 137	934	562	60,20	35,60
01.12.1970	169	364	390	103 161	996	610	61,30	40,60
01.11.1980	80	369	444	108 546	2 035	1 357	66,70	53,90
03.03.1991	115	367	469	108 805	1 416	946	66,80	55,90
01.03.2001	120	368	522	107 739	1 357	898	66,20	56,90
01.01.2018	120	412	517	114 403	1 563	953	73,20	54,98

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

⁴⁹ Wikipedie, otevřená encyklopedie, [online]. [cit. 2019-07-30]. dostupné z [www https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_P%C5%99%C3%ADbram](https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_P%C5%99%C3%ADbram)

⁵⁰ Český statistický úřad: Charakteristika okresu Příbram. [online]. [cit. 2019-07-30]. dostupné z [www https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram](https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram)

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel na okrese Příbram

Zdroj: Vlastní zpracování

Na okrese Příbram je počet obyvatel od roku 1980 poměrně stálý, avšak v roce 2018 byl zaznamenán nárůst (Graf 1) oproti předchozím obdobím. Nemění se nijak zásadně ani velikostní struktura obcí. Z toho vyplývá, že zvýšení průměrné velikosti obce v letech 1970 a 1980 bylo způsobeno pouze administrativním slučováním.

Od reformy veřejné správy z 1. ledna 2003 se okres člení na 3 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Příbram, Dobříš, Sedlčany). Ty se dělí na 5 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (Příbram, Dobříš, Sedlčany, Rožmitál pod Třemšínem, Březnice). Vojenský újezd Brdy, který fungoval rovněž jako správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem, zanikl k 31. 12. 2015.

Tabulka 4 Počet obyvatel okresu Příbram podle velikostních skupin obcí k 1.1.2018

	Počet obcí		Počet obyvatel
	abs.	%	abs.
do 500	80	66,67	21 247
501-1000	21	17,50	14 449
1001-2000	10	8,33	12 527
2001-5000	6	5,00	17 153
5001 a více	3	2,50	49 027
Celkem	120	100	114 403

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Pro lepší přehlednost byly upraveny jednotlivé skupiny obcí a sloučeny. Proto první skupinu tvoří obce do 500 obyvatel a ne do 199 (Tabulka 4).

V současné době náleží do okresu Příbram 120 obcí⁵¹. Z celkového počtu obcí jich má 8 přiznán statut města (Příbram, Dobříš, Sedlčany, Rožmitál pod Třemšínem, Březnice, Sedlec-Prčice, Nový Knín, Krásná Hora nad Vltavou) a 2 obce byly stanoveny městysem (Jince, Vysoký Chlumeč). Nejvíce lidí žije ve městech větších než 5 000 obyvatel.

Z tabulky 4 je zřejmé, že největší počet obcí zahrnuje kategorie do pěti set obyvatel (přes dvě třetiny), druhá nejpočetnější (téměř pětina) je hned následující kategorie – do tisíce obyvatel. Seznam obcí a jejich počet obyvatel je přílohou č. 1.

Tabulka 5 Obyvatelstvo okresu Příbram vs. ČR

	Počet obyvatel	Průměr obyvatel na 1 obec	Vzdělání maturita a vyšší (%)	Nezaměstnanost (%)
Okres Příbram	114 403	953,36	31,20	4,41
Česká republika	10 610 055	1 696,79	33,78	3,10

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Vzdělanost v okrese Příbram (Tabulka 5) je lehce pod republikovým průměrem (o 2,5%). Naopak nezaměstnanost je nadprůměrem o více než procento. Existuje reálný předpoklad, že se tyto skutečnosti odrazí i v odlišnostech ve volebním chování voličů.

6.2 Volební účast

Jedním z důležitých signálů, jež volební akty vysílají, je míra participace. Tu nepovažujeme za synonymní k termínu volební účast, ale za termín nadřazený dvěma možným variantám participace:

- Volební účasti
- Kandidatuře

⁵¹ Český statistický úřad dostupné z www.czso.cz

Volební účast obyvatel ve volbách je vyjadřována procentuálním podílem voličů, kteří si vyzvedli úřední obálku pro odevzdání svého hlasu (platného i neplatného) ve vztahu ke všem občanům disponujícím volebním právem.⁵²

Výše volební účasti kolísá dle typu voleb a způsobuje ji i řada faktorů – kulturní, geopolitické či socioekonomické.

- Právní podmínky (co je potřeba zařídit k získání možnosti volit)
- Typ volebního systému (většinové volební systémy účast snižují a proporční zvyšují)
- Politický systém (unikameralismus účast zvyšuje, bikameralismus snižuje)
- Typ stranického systému (bipartismus zvyšuje, multipartismus snižuje)
- Četnost voleb (čím častěji, tím účast nižší)
- Geografické a klimatické podmínky
- Sociálně demografické faktory (častěji volí ženy, 35-55 let, vzdělanější voliči)⁵³

Levicové strany dokážou lépe mobilizovat své příznivce, takže tam, kde je silná levice, bývá účast vyšší.⁵⁴ Otázkou je, zda to není naopak, jestli levice není silná, když je volební účast vyšší.

I zvýšená volební účast provází napětí, ba dokonce krizi demokratického politického systému, která mobilizuje občany k politickému jednání. Obyčejně se voleb neúčastní nejméně vzdělaná část obyvatelstva a při zvýšené volební účasti je pravděpodobné, že toto obyvatelstvo s autoritářskými hodnotovými tendencemi hlasuje.⁵⁵

Rozlišujeme volby prvního a druhého řádu⁵⁶ (horní komora parlamentu, regionální volby), kde bývá účast nižší než ve volbách prvního řádu (dolní komora parlamentu a prezidentské volby). Nasbíraná data pomohou upřesnit tyto teze.

---

⁵² Cabada, Kubát: *Úvod do studia politické vědy*, 2004, s 305.

⁵³ Cabada, Kubát: *Úvod do studia politické vědy*, 2004, s 306-307.

⁵⁴ Birch, S. *Electoral Systems and Political Transformation in Post-Communist Europe*, 2003, s 65.

⁵⁵ Kubát, M. *Senátní volby 1998: prohra demokracie*, 1998, s 12-13.

⁵⁶ Fiala, P. *Evropští voliči a volby do Evropského parlamentu*, 2004, s 26.

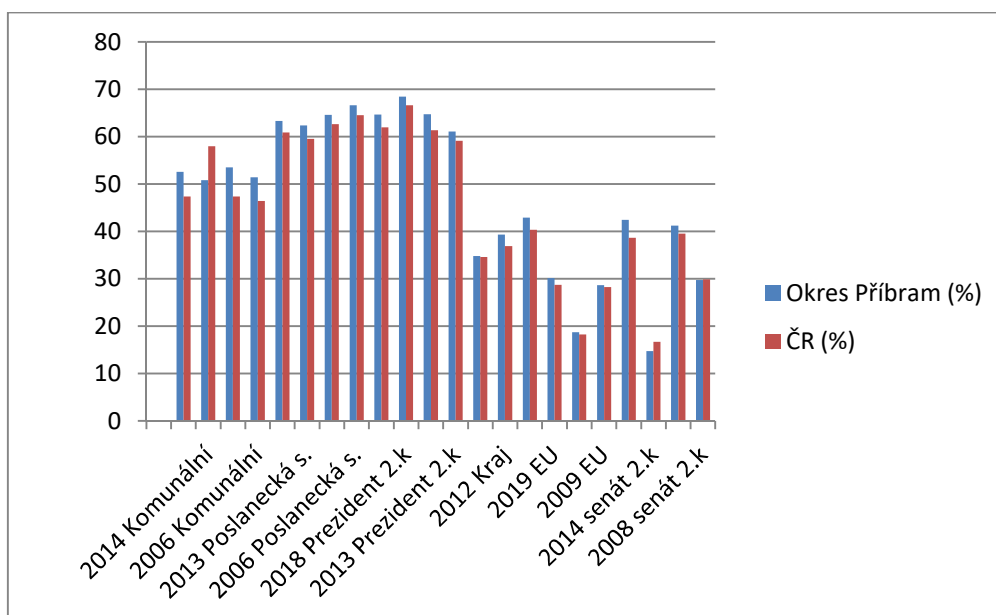
Tabulka 6 Volební účast okres Příbram vs. ČR

Typ voleb	Okres Příbram (%)	ČR (%)	Rozdíl okres vs.ČR
2018 komunální	52,57	47,34	5,23
2014 komunální	50,78	57,92	-7,14
2010 komunální	53,48	47,32	6,16
2006 komunální	51,40	46,38	5,02
2017 poslanecká s.	63,25	60,84	2,41
2013 poslanecká s.	62,33	59,48	2,85
2010 poslanecká s.	64,56	62,60	1,96
2006 poslanecká s.	66,56	64,47	2,09
2018 prezident 1.k	64,63	61,92	2,71
2018 prezident 2.k	68,39	66,60	1,79
2013 prezident 1.k	64,71	61,31	3,40
2013 prezident 2.k	61,02	59,11	1,91
2016 kraj	34,76	34,57	0,19
2012 kraj	39,32	36,89	2,43
2008 kraj	42,89	40,30	2,59
2019 EU	30,14	28,72	1,42
2014 EU	18,68	18,20	0,48
2009 EU	28,62	28,22	0,40
2014 senát 1.k	42,39	38,62	3,77
2014 senát 2.k	14,69	16,69	-2,00
2008 senát 1.k	41,22	39,52	1,70
2008 senát 2.k	29,70	29,85	-0,15

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování a výpočty

Graf 2 Volební účast okres Příbram vs. ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 6 a graf 2 ukazují vývoj volební účasti od roku 2006 do roku 2019 v jednotlivých volbách v okrese Příbram v porovnání s celou Českou republikou. Nejvyhledávanějšími volbami ve sledovaném období byly volby do poslanecké sněmovny v roce 2006 a volba prezidenta, která měla hojnou účast jak v roce 2013, tak i 2018, kdy účast byla přes 60 % (v okrese Příbram i v celé ČR). Naopak nejmenší zájem o volby byl v roce 2014, a to volby do Evropského parlamentu, kdy volební účast v okrese Příbram a celé ČR byla necelých 20 %. V tom samém roce probíhaly i volby do senátu, kdy ve druhém kole účast na okrese Příbram nedosáhla dokonce ani 15 % a byla o 2 % slabší než republikový průměr. Obecně volby do Evropského parlamentu, senátní volby a krajské volby patří k těm méně vyhledávaným ať už v okrese Příbram nebo i celé ČR.

“Nejnižší účast v historii českých eurovoleb měla za příčinu zřejmě nezájem lidí o Evropskou unii, doprovázený nepochopením toho, co nám EU přináší. Lidé k volbám do EP nepřišli také proto, že nerozumí tomu, co tato instituce řeší a mají málo informací o činnosti jimi zvolených zástupců v EP. Zhruba polovinu lidí, kteří k volebním urnám nepřišli, tvořili pravidelní nevoliči (nechodí k volbám do EP nebo k žádným volbám), další

třetina se o své neúčasti rozhodla během posledního týdne či přímo v den voleb.”⁵⁷ říká výzkumu STEM.

Účast v komunálních volbách na Příbramsku byla až na rok 2014 vždy nadprůměrná. Rok 2014 byl, co se týká účasti ve volbách zvláštní. Voliče odradil nejspíše počet voleb během roku, kdy se konaly volby do senátu, evropského parlamentu i volby komunální, takže zájem o volby kles. Ovšem to neplatí pro republikový průměr, ten byl oproti ostatním rokům nadprůměrný, na dlouhou dobu přesáhl hranici 50 %.

Povinná volební účast, o které se v nedávné době začalo diskutovat (po některých výročí prezidenta Zemana), u nás platila v dobách komunismu a za první Československé republiky. V Evropě existuje v Belgii, Řecku, Lucembursku, Lichtenštejnsku a Turecku. Otázkou je, zda by nepřinesla jen lhostejné voliče, kteří by z donucení volili buď náhodně, nebo nesmyslně.

Na základě poklesu účasti můžeme říci, že by se mohlo jedna o klesající kvalitu demokracie, snižující se důvěru občanů v zastupitelské instituce apod. Je to varovný signál pro politickou elitu, jako signál vzrůstající apatie a může ohrozit demokracii. Je pravdou, že volební neúčast je normálním a přirozeným jevem a může být spojena buď s rezignací anebo i souhlasem s dosavadním vývojem.⁵⁸

Velmi obtížné je interpretovat pokles či vzrůst volební účasti v komunálních volbách v jednotlivých obcích, jak práce ukáže. S opatrností lze potvrdit platnost tvrzení, že voliči nechápu volební akt jako osudovou volbu mezi dobrem a zlem, volbu o jejich svobodě či životě. Z toho důvodu nepovažují svou účast za nezbytně nutnou.⁵⁹

6.2.1 Volební účast v okrese Příbram

Okres Příbram průměrnou mírou volební účasti v komunálních volbách byl nad republikovým průměrem až na rok 2014, kdy nastal pokles o 7 %. V letech 2006, 2010 a 2018 byla účast oproti republikovému průměru o více než 5 % vyšší.

Ve velkých městech od 1 000 obyvatel (viz příloha č. 2) Volební účast komunální volby 2006-2018 obce okresu Příbram byla nejvyšší volební účast v roce 2006. V roce 2014 byla účast historický nejnižší a v roce 2018 nepatrně stoupla, ale již nepřesáhla 60 %

---

⁵⁷ STEM – *Důvody nízké účasti ve volbách do EP*. [online]. [cit. 2019-07-30]. Dostupné z [www](https://www.stem.cz/duvody-nizke-volebni-ucasti-ve-volbach-do-ep/)

⁵⁸ BALÍK, S. *Okresy na severu*. 2008. s. 43.

⁵⁹ BALÍK, S. *Okresy na severu*. 2008. s. 43-44.

tak jako v roce 2006, kdy ve všech velkých městech byla nad 60 %. U obcí do 1000 obyvatel byla volební účast proměnlivá a nejvyšší dosažené hodnoty byly i v roce 2018.

V roce 2006 volební účast v Ohrazenicích a Dubenci nedosáhla ani 50 %. Naopak v Křešíně překonala hranici 90 % jako jediná v okrese. Pomyslnou hranici 50 % v roce 2010 nedosáhly obce Hudčice a Buková u Příbramě a na opačném pólu s nejvyšší účastí byla obec Horčápsko 86,42 %.

Okresní město v roce 2014 nedosáhlo ani 40 % účasti a byla to nejnižší účast v celém okrese. Na opačné straně stála obec Bukovany s 85 obyvateli a s volební účastí více než 85 %.

V posledních komunálních volbách hranici 40 % nepřesáhly hned dvě obce Ohrazenice a Štětkovice (dokonce nepřesáhly ani 39 % a byla to nejnižší účast na okrese ve sledovaném období.) Naopak v Občově v roce 2018 dosáhla volební účast 91,85 % a v Křešíně byla volební účast také lehce přes 90 % (obě obce patří k malým do 500 obyvatel – dokonce do 200 obyvatel). Což byla historická nejvyšší volební účast na okrese Příbram. Tabulka ukazuje, že zájem o volby, mají především voliči v obcích do 500 obyvatel, volební účast průměrně přesahuje 70 %. Pravděpodobně je to z osobního kontaktu s kandidáty a možnosti výběru. Můžeme tedy vysledovat nepřímou úměru, čím více obyvatel, tím menší volební účast a naopak – čím méně obyvatel tím vyšší volební účast v dané obci.

6.2.2 Volební účast v závislosti na velikosti obce

Tabulka 7 Volební účast komunální volby obce okresu Příbram dle velikosti obce

Velikost obce dle počtu obyvatel	Komunální volby účast			
	2018	2014	2010	2006
do 500	66,34	82,35	81,82	67,56
501-1000	61,68	51,03	62,67	63,24
1001-2000	56,51	56,60	70,73	66,96
2001-5000	52,77	49,03	55,29	61,64
5001 a více	46,98	43,03	47,20	62,93

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7 jednoznačně potvrzuje vztah nepřímé úměry mezi velikostí obce a volební účastí – míra volební účasti se v každé kategorii liší o několik procentních bodů od hodnot kategorií sousedních. Výjimka potvrzující pravidlo nastala u obcí 501-1000 obyvatel v letech 2006-2014, kdy byla účast o 3 - 8 procent nižší než ve větších obcích.

Největší zájem voličů je v obcích do 500 obyvatel a nejmenší volební účast je ve městech nad 5 000 obyvatel. Rok 2014 je zvláštní na okrese Příbram, kdy ve všech volbách i komunálních účast byla i historicky nejnižší, ale v obcích do pěti set obyvatel je historicky na nejvyšší úrovni. Lidé z malých obcí, jsou zřejmě zodpovědnější, vidí akt, jako volbu mezi dobrem a zlem, mají zájem o svou malou obec a je větší pravděpodobnost osobní známosti s kandidáty oproti větším obcím.

6.2.3 Volební účast v závislosti na počtu kandidujících subjektů

Tabulka 8 Vztah volební účasti a počtu kandidujících subjektů v okrese Příbram

Počet kandidujících subjektů	Účast 2018 (%)	Účast 2014 (%)	Účast 2010 (%)
1	50,47	55,23	47,55
1,01-1,99	64,01	64,63	67,68
2,00-2,99	71,22	68,18	71,28
3,00-3,99	64,38	65,69	64,79
4,00-4,99	61,46	53,27	65,37
5 a více	54,34	50,86	54,76

Zdroj dat: volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Další úvahou v případě vysvětlování příčin vzrůstu a propadu volební účasti u některých obcí, se odvíjí od závislosti míry volební účasti na počtu kandidujících subjektů (Tabulka 8).

Dle tabulky můžeme ověřit platnost hypotézy, že volební účast je přímo úměrná počtu kandidujících subjektů – zda voliči chodí k volbám častěji, když mají větší výběr kandidátů.

Dle údajů z Českého statistického úřadu byly provedeny výpočty, které jsou zaneseny do tabulky 8 a je patrné, že nejnižší volební účast je tam, kde voliči nemají

možnost volby – počet kandidátů je stejný jako počet mandátů, až na rok 2014, kdy o 5% na tom byla hůře skupina, kde počet kandidátů přesáhlo 5x a více počet volených zastupitelů. Tato skupina, kde počet kandidátů je naopak nejvyšší, se potýká s velmi nízkou volební účastí. Většinou se jedná o města nebo větší obce. Naopak nejvyšší volební účast zaznamenává kategorie 2-2,99 ve všech sledovaných letech.

Ze zjištěných údajů lze vyvodit, že voliči více pravděpodobně přijdou k volbám v obcích, kde se o mandát uchází, dvoj- až trojnásobek kandidátů. Nabízí se zde možné vysvětlení – zvyšování nabídky kandidátů je pro vyšší volební účasti produktivní jen do určité míry, jak tvrdí teorie Stanislava Balíka. Po překonání jisté meze již nemusí jít pouze o projev soutěživosti, který je pro demokracii do určité míry zdravý. Obce v okrese Příbram ji jednoznačně potvrdily.

6.2.4 Volební účast v různých typech voleb

Odborná literatura na základě empirických výzkumů tvrdí, že občasně obecně považují za nejdůležitější volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Má vliv na formování vlády a ovlivňuje dění v celé zemi. To je nejspíš jeden z důvodů, proč voliči o ostatní typy voleb mají menší zájem.

Tabulka (viz příloha č. 3 Volební účast v různých volbách 2006–2018), která ukazuje volební účast v různých typech voleb, od roku 2006 do roku 2018, může potvrdit teorii nejdůležitějších voleb, ta ale nebrala v potaz přímou volbu Prezidenta republiky. Tyto volby se staly na okrese Příbram “vítězí” a mají nejvyšší volební účast. Hned v závěsu za nimi jsou samozřejmě volby do Poslanecké sněmovny. V celorepublikové účasti jsou pomyslné stupně vítězů oproti okresu Příbram vyměněny. Na třetím místě jsou komunální volby, opravdu v těsném závěsu. Pak následuje velký skok a jsou volby krajské a do evropského Parlamentu s nejnižší účastí, která v roce 2014 byla na okrese 20,83 % a v porovnání s celorepublikovým průměrem byla nadprůměrná (tehdy účast ve volbách nedosáhla ani 20 %).

Z dat uvedených v tabulce lze vypožorovat, že se občasně jednotlivých obcí chovají při různých typech voleb, až na výjimky, v zásadě stejně. Málo kdy se stane, že by obec v jednom typu voleb obsadila v míře účasti jedno z předních míst a v dalších typech voleb jedno z posledních.

Byl sestaven žebříček obcí podle jejich účasti v osmnácti volebních aktech, jež proběhly v okrese Příbram ve sledovaném období s následujícími výsledky. Mezi prvními deseti obcemi se pokaždé umístily Horčápsko (12x), Sedlice (11x), Občov (9x), Vysoká u Příbrami (8x), Bezděkov pod Třemšínem, Bukovany a Lazsko (7x), Korkyně, Křešín, Modřovice a Vševely (6x). Naopak mezi posledními deseti obcemi se nejvíce umístily Počaply (12x), Rosovice (9x), Pečice (8x), Jince a Březice (6x).

Obec Počaply, která patří mezi nejmenší obce okresu dle počtu obyvatel a poněkud vyvrací hypotézu nepřímé úměry mezi velikostí obce a výši volební účasti.

7 Souhrnné výsledky v okrese Příbram

Tato kapitola rozebere jednotlivé roky, kdy se konaly komunální volby ve všech 120 obcích. Tabulky ukazují (viz přílohy č. 4 - 6) volební účast, počet kandidujících subjektů, počet volených zástupců a počet žen zvolených do zastupitelstva. Ženám na okrese Příbram je věnována zvláštní kapitola.

7.1 Komunální volby 2010

V komunálních volbách 2010 (viz Příloha č. 4 Komunální volby 2010), byla volební účast 47,32 % na celorepublikové úrovni a v okrese Příbram byla o více než 6 % nad a to 53,48 %. V obcích Hudčice a Buková u Příbrami nedosáhla volební účast ani 40 % a byla historicky nejnižší v těchto obcích. Bylo to dáno tím, že voliči neměly možnost volby, protože počet kandidátů odpovídal počtu mandátů. A tak bylo jasné, že všichni kandidující budou v zastupitelstvu obce, proto občané vyhodnotili situaci nejít k volbám.

Naopak v 16 obcích přesáhla volební účast 80 % a nejvyšší byla v Horčápsku, kdy dosáhla 86,42 %. Ve všech těchto obcích byl poměr kandidujících a počtu zastupitelů od 1,11 do 2,49. Voliči měli možnost rozhodnout se, ale nebylo příliš mnoho kandidátů.

7.2 Komunální volby 2014

V komunálních volbách 2014 (viz Příloha č. 5 Komunální volby 2014), byla volební účast 57,92 % na celorepublikové úrovni a v okrese Příbram byla o více než 7 % pod průměrem. Tyto volby a volby do senátu jsou jedinými volbami, kdy se okres Příbram dostal pod celorepublikový průměr. V okresním městě Příbram nedosáhla volební účast ani 40 % a byla historicky nejnižší. Počet kandidujících subjektů byl více než 11x vyšší než počet mandátů. Naopak v šesti obcích přesáhla volební účast 80 % a nejvyšší byla v Bukovanech, kdy přesáhla 85 %. Ve všech těchto obcích byl poměr kandidujících a počet zastupitelů od 1,57 do 3,00. Voliči měli možnost rozhodnout se.

7.3 Komunální volby 2018

V posledních komunálních volbách v roce 2018 (viz Příloha č. 6 Komunální volby 2018), byla volební účast okresu Příbram o více než 5 % vyšší než republikový průměr. Celková míra volební účasti v okrese dosáhla 52,57 %. Celkem osm obcí přesáhlo hranici 80 % účasti a Občov a Křešín dokonce více než 90 %. Je zajímavé, že v obci Bukovany byla účast přes 80 % i když poměr kandidátů vůči mandátům byl 1 (tzn., nebylo z čeho vybírat a všichni kandidáti se dostali do zastupitelstva). Ostatní obce s vysokou volební účastí potvrdily nepřímou úměru poměru kandidátů vůči mandátům. Poslední čtyři místa s nejnižší volební účastí obsadily obce, kde poměr kandidujících subjektů a mandátů byl 1. Jednalo se o obce Štětkovice, Ohrazenice, Bohutín a Pičín. Hned za nimi skončilo okresní město Příbram, kde naopak počet kandidátů byl více než 11x vyšší než počet volených zástupců.

7.4 Výsledky komunálních voleb 2010-2018

Tabulka 9 Komunální volby 2010-2018 dle vítězných stran

Název	2018		2014		2010	
	počet	%	počet	%	počet	%
Sdružení nezávislých kandidátů - místní sdružení	648	60,67	660	61,40	652	60,48
Nezávislí kandidáti	224	20,97	193	17,95	184	17,07
Česká strana sociálně demokratická	31	2,90	33	3,07	30	2,78
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	30	2,81	12	1,12	3	0,28
Občanská demokratická strana	27	2,53	26	2,42	63	5,84
Sdružení STAN, NK	26	2,43	32	2,98	12	1,11
Komunistická strana Čech a Moravy	21	1,97	28	2,60	39	3,62
Křesťanská a demokratická unie - ČS strana lidová	21	1,97	32	2,98	26	2,41
ANO 2011	15	1,40	14	1,30	x	x
TOP 09	6	0,56	8	0,74	13	1,21
Sdružení Zelení, NK	5	0,47	3	0,28	x	x
Otevřená radnice	3	0,28	x	x	x	x
Sdružení KDU-ČSL, NK	3	0,28	x	x	3	0,28
Sdružení SD-SN, NK	2	0,19	x	x	x	x
Sdružení ČSSD, NK	2	0,19	23	2,14	31	2,88

Česká pirátská strana	1	0,09	x	x	x	x
Sdružení SNK ED, NK	1	0,09	x	x	10	0,93
Svoboda a přímá demokracie – T. Okamura (SPD)	1	0,09	x	x	x	x
Sdružení Hora 2014, NK	x	x	1	0,09	x	x
SNK Evropští demokraté	x	x	1	0,09	5	0,46
Sdružení TOP 09, NK	x	x	7	0,65	x	x
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	x	x	x	x	4	0,37

Zdroj dat: www.czso.cz, vlastní zpracování a výpočty

Více než 80 % kandidujících subjektů do komunální politiky v okrese Příbram jsou nezávislí kandidáti (Tabulka 9) - místní sdružení a jednotlivci. Proto jsou také absolutními vítězi. Z politických stran má největší zastoupení ČSSD, STAN a ODS, jejich počet mandátů je do 30 a zakoupení do 3%. Ostatní politické strany mají minimální zastoupení. Politické strany většinu mandátů získávají ve větších městech.

Tabulka 10 Výsledky komunálních voleb města Příbram

Název	2018		2014		2010	
	počet	%	počet	%	počet	%
ANO 2011	12	38,87	10	30,01	0	0
TOP 09	5	15,19	4	12,87	3	12
Komunistická strana Čech a Moravy	2	6,91	3	11,92	4	16
Občanská demokratická strana	2	6,54	1	5,32	6	24
Šance pro Příbram	2	6,04	3	9,12	0	0
Česká pirátská strana	1	5,55	0	0	0	0
Příbramáci pro Příbram	1	5,52	0	0	0	0
Česká strana sociálně demokratická	0	4,79	4	14,8	11	44
Sdružení SNK ED, NK	0	0	0	0	1	4

Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Pro okresní město, město Příbram, byla vytvořena tabulka s výsledky (Tabulka 10) komunálních voleb 2010 – 2018. V Příbrami se volí 25 zastupitelů. V roce 2014 nastal obrat pro ČSSD, kdy se objevilo na politické scéně ANO 2011 a v Příbrami ovládlo volby. Hned získalo 30 % hlasů a získalo 10 mandátů. V posledních komunálních volbách 2018

posílilo a získalo téměř 40 % hlasů a 12 mandátů. Naopak ČSSD, která v roce 2010 získala 44 % a 11 křesel tak v posledních volbách nezískala ani jeden mandát. Druhou nejsilnější stranou v Příbrami je TOP 09, která při každých komunálních volbách posílí o jeden mandát. KSČM má opačnou klesající tendenci a s každými volbami jedno křeslo ztratí. V Příbrami v zastupitelstvu jsou tedy politické strany až na dvě sdružení, které mají dohromady tři mandáty. S každými komunálními volbami mění starosta. Od roku 2014 je jeho politická příslušnost vítězné strany, ANO 2011. V roce 2010 to byl vítěz ČSSD.

Tabulka 11 Výsledky komunálních voleb města Dobříš

Název	2018		2014		2010	
	počet	%	počet	%	počet	%
PRO DOBŘÍŠ	7	30,07	0	0	0	0
Občanská demokratická strana	3	14,44	5	21,02	7	33,33
Otevřená radnice	3	12,26	0	0	0	0
ANO 2011	2	12,06	2	11,74	0	0
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	2	7,83	3	12,69	0	0
KDU-ČSL	1	7,49	1	6,43	0	0
TOP 09	1	6,92	4	16,91	3	14,29
Česká strana sociálně demokratická	1	5,82	4	17,35	5	23,81
KSČM	0	3,08	1	7,83	2	9,52
Otevřená radnice	0	0	1	6,05	0	0
Nezávislí	0	0	0	0	2	9,52
Sdružení nezávislých kandidátů	0	0	0	0	1	4,76
Věci veřejné	0	0	0	0	1	4,76

Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Co se týká účasti v zastupitelstvu politických stran, je Dobříš, druhé největší město okresu, pravým opakem Příbrami (Tabulka 11). Poslední komunální volby zde ovládlo sdružení PRO DOBŘÍŠ, které získalo 7 mandátů. ODS, která byla před vstupem tohoto sdružení do voleb vítězem, nyní každé volby klesá počet získaných mandátů. Stejně tak i TOP 09, s kterými tvořili koalici a v současné době mají dohromady pouze 4 hlasy. Od roku 2010 došlo ke změně starosty s každými komunálními volbami. Nyní je v čele nezávislý kandidát ze sdružení PRO DOBŘÍŠ, jeho předchůdce patřil na kandidátní listinu

STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, byl tedy starostou z nevítezné strany. V roce 2010 vzešel starosta z ODS, tedy vítěze voleb na Dobříši.

Tabulka 12 Výsledky komunálních voleb města Sedlčany

Název	2018		2014		2010	
	počet	%	počet	%	počet	%
Občanská demokratická strana	7	33,05	9	42,86	12	57,14
STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	7	30,96	0	0	0	0
KDU-ČSL	2	9,79	3	14,45	2	9,52
Sdružení ČSSD a nezávislých kandidátů	2	8,78	2	9,05	2	9,52
Sdružení nezávislých kandidátů ze Sedlčan	3	17,42	6	27,6	4	19,05
KSČM	0	0	1	6,05	1	4,76

Zdroj: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Třetí město okresu Příbram, město Sedlčany, má dlouhodobě vítěze voleb ODS. To vypovídá i o starostenském postu, kdy ve sledovaném období v čele radnice je vždy zástupce ODS (Tabulka 12). Pouze v roce 2018 došlo ke změně jména starosty, ale politická příslušnost zůstala stejná. V posledních volbách však stejný počet mandátů jako ODS získali STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Je zde tedy reálný předpoklad, že v následujících volbách může starostenský post změnit i politickou příslušnost.

7.5 Starostové

Bezesporu zajímavým aspektem, jehož si lze v souvislosti s obsazením starostenského postu všimnout, je (ne)respektování práva vítěze na obsazení postu hlavního reprezentanta exekutivy.

V českém komunálním politickém systému neexistuje definované právo vítěze volebního klání k formování exekutivy či k obsazení postu starosty. K získání titulu starosta je třeba získat nadpoloviční většinu zvolených zastupitelů. Jak je tomu v obcích v okrese Příbram?

Vlastním výzkumem byl vytvořen přehled starostů (viz Příloha č. 8 Starostové). Sledované komunální volby 2010, 2014 a 2018 ukázaly, že ve více než polovině z vítěze voleb se stal starosta. V roce 2010 v 64 případech vítěz voleb obsadil post starosty, v roce 2014 to bylo 66 případů a v posledních komunálních volbách dokonce 72 případů. Je zde vidět stoupající tendence.

V 70-ti obcích starosta ve sledovaném období obhájil svůj post, a tedy nedošlo ke změně. Jedná se většinou o malé obce do 500 obyvatel, ale ani při podrobnějším zkoumání nelze odhalit souvislost mezi velikostí obce a chováním zastupitelů při volbě, jelikož ve velkých i malých obcích se stává starostou až několikátý v pořadí. Argument zastánců přímé volby, že v malých obcích již toto funguje, není pravdivý.

V deseti obcích s každými komunálními volbami došlo ke změně v čele úřadu – včetně dvou největší dle počtu obyvatel a to Příbram a Dobříš. Tyto dvě největší města mají na každé období jiného starostu. Bezděkov, Bratkovice, Hudčice, Křepenice, Křešín, Modřovice, Rybníky, Smolotely – obce do pětiset obyvatel, které mění starostu po každých volbách. Během let 2010-2018 se na nejvyšším postu vystřídali tři různí lidé.

Při výzkumu povolebních jednání se navíc zdá, že v řadě případů, by přímá volba starosty byla formalitou, jelikož v řadě obcí (zvláště těch, kde starosta úřaduje jako tzv. neuvolněný) je řadu let pouze jeden ochotný kandidát.

7.6 Ženy v zastupitelstvu a na postu starostky

Z hlediska generových aspektů politiky je zajímavé sledovat podíl žen a mužů v čele obce i zastupitelstvech. Vzhledem k malému počtu zastoupení žen v nejvyšší politice lze konstatovat, že k české politické kultuře náleží výrazně nižší zastoupení žen v politických funkcích.

Dle celkového počtu žen (viz Příloha č. 7 Ženy jako zastupitelky), které získaly mandát je vidět stoupající tendence. V současné době v 8 obcích nemají žádnou ženu v zastupitelstvu.

Tabulka 13 Ženy v zastupitelstvu dle velikosti obce

Velikost obce dle počtu obyv.	Počet žen v zastupitelstvu		
	2018	2014	2010
do 500	169	152	144
501-1000	59	58	59
1001-2000	30	33	35
2001-5000	20	21	15
5001 a více	19	14	9

Zdroj: vlastní výzkum

Podle velikosti obce je patrné (Tabulka 13), že zástupců žen stále přibývá, až na výjimku v prostřední kategorii 1001-2000 kde došlo k poklesu o tři ženy.

V roce 2010 a 2014 bylo na postu starostky 21 žen a v posledních komunálních volbách přibyly dvě ženy a celkem je tedy 23 starostek v okrese Příbram. Každá 6. obec má v čele ženu.

8 Diskuse

Cílem diplomové práce bylo ověřit uplatnitelnost teorie Stanislava Balíka. Ta interpretuje charakter komunální politiky českých municipalit okresů Šumperk a Jeseník. Práce byla orientována na obce okresu Příbram.

Při porovnání výsledků výzkumu voleb okresu Příbram a okresů na severu Šumperk a Jeseník bylo zjištěno, že jsou si okresy velmi podobné.

Na severu bylo zkoumáno 102 obcí (70 % obcí do 1 000 obyvatel) a v okrese Příbram 120 obcí (z toho 80 % do 1 000 obyvatel). Tedy velmi podobná lokalita.

Při zkoumání volební účasti Stanislav Balík zjistil, že v porovnání s ostatními typy voleb se ukázalo, že obyvatelé obou okresů chápou komunální volby jako volby „prvního řádu“, jež jsou předstíženy pouze volbami do dolní komory parlamentu. V této diplomové práci, v okrese Příbram, byl potvrzen stejný trend důležitosti voleb – Poslanecká sněmovna, komunální volby a ještě přibyly do výzkumu volby Prezidenta republiky, které jsou na Příbramsku pro lidi důležité a navštěvují je.

Zvýšenou volební účast lze pozorovat tam, kde dochází ke zvýšení volební nabídky, tam kde starosta neobhájí svůj mandát a je zcela jisté, že se jím stane někdo jiný, tato specifikoval Balík pro okresy na severu. To stejné platí i pro zkoumaný okres Příbram. Výzkumem byla tato Balíkova teorie potvrzena a stejně tak se podařilo prokázat nepřímou úměru ve vztahu volební účast - velikost obce pro komunální volby.

Další teorií, která platí i pro zkoumaný okres Příbram je, že voliči pravděpodobně přijdou k volbám tam, kde se bude o mandát ucházet, dvoj- až trojnásobek kandidátů.

Při porovnání souhrnných výsledků voleb, již nelze potvrdit Balíkovu teorii, jelikož v okresech na severu je výrazně vyšší podíl kandidátů KSČM a KDU-ČSL – v okrese Šumperk ODS a v okrese Jeseník naopak SSD. Oproti tomu v okrese Příbram v komunálních volbách je 80 % nezávislých kandidátů a polické strany, které získaly, většinou ve městech, mandáty jsou ČSSD, STAN, ODS.

Poslední oblastí zájmu byla otázka obsazení postu starosty. Balík zjistil, že pětina obcí obou okresů spadá mezi personálně stabilní, kdy starostou je tentýž člověk. V další pětině panuje personální nestabilita, ale politická stabilita – starosta vzešel ze stejného uskupení. A ve zbylých třech pětinách obcí není stabilní starostenská pozice ani personálně, ani politicky. Oproti tomu na Příbramsku jsou tři pětiny obcí personálně stálé. Ze 120 obcí v 72 po volbách v roce 2014 obsadil vítěz voleb post starosty. Nejvlivnější

politickou stranou je ODS v obou okresech na severu a ve zkoumaném okrese Příbram jsou to jednoznačně nezávislí kandidáti

Podíl žen v pozici starostky obce od roku 1994 neklesá, spíše narůstá. Každou šestou radnici v obou okresech na severu řídí žena a tytéž výsledky byly zjištěny i v okrese Příbram.

9 Závěr

Tato diplomová práce „Politické aspekty územní samosprávy – charakteristika komunální politiky obcí okresu Příbram“, si vytkla za cíl na základě zodpovězení položených výzkumných otázek předestřít obraz komunální politiky v převážně venkovském prostředí okresu Příbram ve Středočeském kraji.

Prvním předmětem výzkumu byla volební účast ve všech 120-ti obcích okresu. Zkoumáno a zpracováno bylo 22 volební aktů v letech 2006 – 2019. Komunální volby, krajské volby, volby do poslanecké sněmovny, senátu, Evropské unie a prezidentské volby.

Na základě výzkumu a zpracováním dat bylo zjištěno, že volební účast na okrese Příbram se pohybuje nad celorepublikovým průměrem, pouze ve třech volebních aktech byla pod ním – volby do Senátu 2. kolo 2008 (- 0,15 %), rok 2014 opět 2. kolo senátních voleb (- 2 %) a komunální volby 2014 (- 7,14 %).

Účast v komunálních volbách vždy přesáhla 50 % a až na rok 2014 byla vyšší o více než 5 % oproti celorepublikovým výsledkům. Volby do Poslanecké sněmovny mají spolu s volbou prezidenta nejvyšší volební účast nejen v okrese Příbram, ale i na celorepublikové úrovni. Účast vždy přesáhla 60 %. Volby do Poslanecké sněmovny, prezidentské a komunální občané vnímají jako volby „prvního řádu“. Nejvyšší volební účast ve sledovaném období byla zaznamenána pro druhé kolo prezidentských voleb v roce 2018, tedy poslední volba prezidenta, jak na úrovni okresu, tak celé České republiky.

Na druhé straně méně vyhledávanými volbami se staly volby krajské, ve kterých od roku 2008 poklesla volební účast o 8 % (na celorepublikové úrovni o 6 %). Ale okres Příbram se v i tomto typu voleb stále drží nad republikovým průměrem. Volby do EU, které v roce 2014 zaznamenaly propad volební účasti, tak v roce 2019 v okrese Příbram je nárůst o 12 % a v ČR o 10 %. U senátních voleb je zájem spíše o první kolo volby, které bylo nad průměrem ČR a vždy přesáhlo 40 %, ale druhé kolo těchto voleb získalo „titul – nejméně navštěvované volby“. V roce 2014 volební účast druhého kola voleb do Senátu nedosáhla ani 15 % v okrese Příbram, byla o 2 % pod celorepublikovým průměrem a oproti volbám v roce 2018 se jednalo o 50 % pokles účasti, kdy v roce 2008 byla téměř 30 %.

Tendenci ke zvýšení volební účasti lze pozorovat především tam, kde dojde k náhlému zvýšení volební nabídky a tam, kde stávající starosta neobhájí svůj mandát a je zcela jisté, že se jím stane někdo jiný.

Podarilo se potvrdit nepřímou úměru ve vztahu volební účast – velikost obce pro komunální volby. Nepřímá úměra však neplatí pro žádný další typ voleb. Nejvyšší volební účast je zaznamenána u obcí do 500 obyvatel a nejnižší pro města s více než 5 000 obyvateli, kde volební účast nepřesáhla 50 % hranici od roku 2010.

Voliči více pravděpodobně přijdou k volbám v obcích, kde se o mandát uchází, dvoj- až trojnásobek kandidátů. Od počtu 3 a více, volební účast klesá, a nejnižší je, pokud je 5 a více kandidujících subjektů – velká města okresu – Příbram, Dobříš, Sedlčany.

Při porovnání souhrnných výsledků komunálních voleb na okrese Příbram, bylo zjištěno, že nezávislí kandidáti a místní sdružení kandidátů bez politické příslušnosti, získává ve sledovaném období 80 % všech mandátů. Zastoupení politických stran je minimální a je převážně ve větších městech. ČSSD, STAN, ODS mají na okrese okolo 30-ti mandátů (2,5 % hlasů), KSČM, KDU-ČSL, ANO 2011 a TOP 09 do 2 % a 20 mandátů.

Politické strany získávají mandáty ve městech. ANO 2011 a TOP 09 ovládla okresní město Příbram, Sedlčany ODS a STAN. Ve městě Dobříš se vítězem stalo sdružení nezávislých kandidátů.

Poslední oblastí zájmu byla otázka obsazení starostenského postu. Tento výzkum opět pracoval se všemi obcemi, tedy počtem 120. Ve více než polovině obcí se z vítěze voleb stal starosta. V roce 2010 v 64 případech vítěz voleb obsadil post starosty, v roce 2014 to bylo 66 případů a v posledních komunálních volbách dokonce 72 případů. Tři pětiny obcí jsou tedy personálně stálé. V okrese tedy narůstá respekt k právu vítěze, obsadit post hlavy obce.

Podíl žen v pozici starostky obce neklesá, spíše narůstá, Každou šestou radnici v okrese Příbram řídí žena.

Jelikož diplomová práce vychází z postupů Stanislava Balíka, který prováděl výzkum na severu Čech v okresech Jeseník a Šumperk a autor v okrese Příbram, lze konstatovat, že jsou okresy v mnoha případech velmi podobné a to zejména v chování voličů. Pro okresy na severu i okres Příbram platí, že voliči nejvíce volí v komunálních a parlamentních volbách. Zvýšená volební účast je tam, kde dojde ke zvýšení volební nabídky a starosta již nekanduje a dojde k personální změně. A pokud se uchází dvojnásobek až trojnásobek kandidátů o mandát je volební účast také vyšší jak v obcích na severu, tak i na okrese Příbram. Téměř stejný počet žen řídí obec – také každá šestá

jako v okrese Příbram. V těchto oblastech můžeme potvrdit Balíkovu hypotézu, která vzešla z výzkumů okresu na severu a autorovo výzkumu okresu Příbram.

V čem se zkoumaný okres liší od okresů na severu, je při porovnávání souhrnných výsledků komunálních voleb, kdy byl zaznamenán vyšší podíl získaných mandátů u politických stran KSČM, KDU-ČSL, ODS a ČSSD. A pouze pětina okresů spadá mezi personálně stabilní. V tuto hypotézu potvrdit nemůžeme.

Autor věří, že realizovaný výzkum potvrdil výzkumy komunální politiky v českých zemích. Pozorováno skrze analýzu volebních výsledků, volební účasti lze konstatovat, že ačkoli komunální politika ve venkovských okresech má svá specifika (a mnohdy i výrazná), v zásadě lze pozorovat řadu jevů a trendů srovnatelných s celostátními souhrny.

10 Seznam použitých zdrojů

- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80247-2908-4.
- BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. In FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. 1. vyd. Brno: ISPO - CDK, 2005. 175 s. ISBN 80-7325-074-8.
- BALÍK, S. *Modely exekutivních koalic na komunální úrovni*. In DANČÁK, B, P. FIALA a V. HLOUŠEK. *Evropeizace nové téma politologického výzkumu 2006*, 187 s. ISBN 80-210-3865-9.
- BALÍK, Stanislav. *Okresy na severu: komunální politika v okrsech Šumperk a Jeseník v letech 1989-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. 198 s. ISBN 978-80-7325-174-1.
- BALÍK, Stanislav. *Studie ke komunálním volbám 2010*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 140 s. ISBN 978-80-210-5854-5.
- BIRCH, Sarah. *Electoral Systems and Political Transformation in Post-Communist Europe*, 2003, 212 s. ISBN 978-0333987650.
- CABADA, L., KUBÁT, M. *Úvod do studia politické vědy*. 2. vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2004, 494 s. ISBN: 80-86432-63-7.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa, 2008. 165 s. ISBN 80-87197-00-3.
- ČMEJREK, Jaroslav a kol. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. 1. vydání. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN: 9788087168103.
- FIALA, Petr. *Evropští voliči a volby do Evropského parlamentu*, 2004. Revue Politika, roč. II. (XV.) č. 5.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde Praha a.s., 2007, 399 s. ISBN: 978-80-7201-665-5
- KUBÁT, Michal. *Senátní volby 1998: prohra demokracie*, 1998. Revue Proglas, 9-10/IX.
- OUTLÝ, Jan. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue č. 2, 2003.

- PRŮCHA, Petr. Průcha, P.: *Správní právo, obecná část, (učebnice) 7. doplněné a aktualizované vydání. 7. vydání.* Brno: MU Brno - Doplněk Brno, 2007. 418 s. ISBN 978-80-210-427.
- RYŠAVÝ, Dan, ŠARADÍN, Pavel. *Zastupitelé českých měst a obcí.* 1. vyd. Praha: SLON, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7419-042-1.
- ŘÍCHOVÁ, B. *Přehled moderních politologických teorií. Empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě.* Praha: Portál, 2000, 304 s. ISBN 80-7178-461-3.
- VALEŠ, Lukáš, *Politologické aspekty veřejné správy.* Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 246 s. ISBN: 80-7380-010-1.
- ZÁKON č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky.
- ZÁKON č. 128/2000 Sb., zákon o obcích.
- ZÁKON č. 491/2001 Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

11 Seznam tabulek

Tabulka 1	Velikostní skupiny obcí	15
Tabulka 2	Počet zastupitelů	18
Tabulka 3	Základní údaje o obcích okresu Příbram	36
Tabulka 4	Počet obyvatel okresu Příbram podle velikostních skupin obcí k 1.1.2018	37
Tabulka 5	Obyvatelstvo okresu Příbram vs. ČR.....	38
Tabulka 6	Volební účast okres Příbram vs. ČR.....	40
Tabulka 7	Volební účast komunální volby obce okresu Příbram dle velikosti obce.....	43
Tabulka 8	Vztah volební účasti a počtu kandidujících subjektů v okrese Příbram	44
Tabulka 9	Komunální volby 2010-2018 dle vítězných stran.....	48
Tabulka 10	Výsledky komunálních voleb města Příbram	49
Tabulka 11	Výsledky komunálních voleb města Dobříš	50
Tabulka 12	Výsledky komunálních voleb města Sedlčany	51
Tabulka 13	Ženy v zastupitelstvu dle velikosti obce	53

12 Seznam obrázků

Obrázek 1	Balíková typologie koalic	30
Obrázek 2	Okres Příbram	36

13 Seznam grafů

Graf 1	Vývoj počtu obyvatel na okrese Příbram.....	37
Graf 2	Volební účast okres Příbram vs. ČR.....	41

14 Přílohy

Příloha č. 1 Počet obyvatel obcí okresu Příbram

Název obce	Počet obyvatel
Bezděkov pod Třemšínem	140
Bohostice	193
Bohutín	1 820
Borotice	378
Bratkovice	308
Březnice	3 523
Buková u Příbramě	375
Bukovany	93
Cetyně	157
Čenkov	391
Čím	340
Daleké Dušníky	410
Dlouhá Lhota	429
Dobříš	8 983
Dolní Hbity	865
Drahenice	152
Drahlín	549
Drásov	424
Drevníky	325
Drhovy	264
Dubeneč	372
Dubovice	1 087
Dubno	318
Háje	467
Hluboš	622
Hlubyně	151
Horčápsko	95
Hřiměždice	398
Hudčice	253
Hvoždany	788
Chotilsko	499
Chrást	205
Chrašnice	251

Název obce	Počet obyvatel
Nechvalice	659
Nepomuk	198
Nestrašovice	60
Nová Ves pod Pleší	1 202
Nové Dvory	261
Nový Knín	2 039
Občov	177
Obecnice	1 261
Obory	259
Obořiště	663
Ohrazenice	291
Osečany	257
Ostrov	133
Ouběnice	247
Pečice	366
Petrovice	1 356
Píčín	662
Počaply	103
Počepice	543
Podlesí	1 086
Prosenická Lhota	487
Příbram	32 642
Příčovy	332
Radětice	189
Radíč	211
Rosovice	813
Rožmitál pod Třemšínem	4 375
Rybníky	435
Sádek	223
Sedlčany	7 080
Sedlec-Prčice	2 854
Sedlice	266
Smolotely	242

Jablonná	402
Jesenice	551
Jince	2 292
Kamýk nad Vltavou	931
Klučenice	442
Kňovice	329
Korkyně	138
Kosova Hora	1 338
Kotěnice	205
Koupě	118
Kozárovice	387
Krásná Hora nad Vltavou	1 107
Křepeň	191
Křešín	136
Láz	617
Lazsko	211
Lešetice	188
Lhota u Příbramě	477
Malá Hraštice	1 026
Milešov	317
Milín	2 165
Modřovice	85
Mokrovraty	794
Nalžovice	604
Narysov	273
Nečín	768
Nedrahovice	454

Solenice	386
Stará Huť	1 450
Starosedlský Hrádek	137
Suchodol	375
Svaté Pole	478
Svatý Jan	667
Svojsice	105
Štětkovice	348
Těchařovice	53
Tochovice	674
Trhové Dušníky	430
Třebosko	275
Tušovice	111
Velká Lečice	164
Věšín	697
Višňová	671
Volenice	383
Voznice	639
Vrančice	153
Vranovice	311
Vševily	135
Vysoká u Příbramě	341
Vysoký Chlumeč	829
Zalužany	312
Zbenice	133
Zduchovice	301
Županovice	77

Příloha č. 2 Volební účast komunální volby 2006–2018 obce okresu Příbram

Název obce	2018	2014	2010	2006	Počet obyv.	Rozdíl 2018 až 2014	Rozdíl 2014 až 2010	Rozdíl 2010 až 2006
Příbram	41,31	39,72	41,13	59,49	32867	1,59	- 1,41	-18,36
Dobříš	49,10	45,93	49,71	65,18	9013	3,17	- 3,78	-15,47
Sedlčany	50,54	43,43	50,76	64,11	7147	7,11	- 7,33	-13,35
Rožmitál pod Tř.	50,32	46,42	55,21	61,50	4381	3,90	- 8,79	- 6,29
Březnice	46,21	40,24	51,93	56,74	3539	5,97	-11,69	- 4,81
Sedlec-Prčice	54,12	49,76	54,71	64,91	2837	4,36	- 4,95	-10,20
Jince	48,41	48,53	52,73	57,13	2249	- 0,12	- 4,20	- 4,40
Milín	56,86	52,99	57,39	62,33	2136	3,87	- 4,40	- 4,94
Nový Knín	60,71	56,23	59,79	67,23	2011	4,48	- 3,56	- 7,44
Bohutín	40,14	49,68	57,29	65,28	1783	- 9,54	- 7,61	- 7,99
Stará Huť	42,19	51,05	40,27	71,86	1374	- 8,86	10,78	-31,59
Petrovice	68,58	61,31	65,82	70,45	1344	7,27	- 4,51	- 4,63
Kosova Hora	60,58	53,82	52,90	62,78	1333	6,76	0,92	- 9,88
Obecnice	53,31	50,97	54,46	65,07	1253	2,34	- 3,49	-10,61
Nová Ves p.Pleši	58,10	59,90	61,95	68,44	1145	- 1,80	- 2,05	- 6,49
Krásná H. n. Vlt.	54,79	57,36	61,92	61,59	1101	- 2,57	- 4,56	0,33
Dublovice	58,18	63,78	70,19	60,50	1090	- 5,60	- 6,41	9,69
Podlesí	57,49	54,77	58,42	60,18	1079	2,72	- 3,65	- 1,76
Malá Hraštice	71,75	63,38	70,73	66,96	1025	8,37	- 7,35	3,77
Kamýk nad Vlt.	63,85	57,34	61,47	64,91	923	6,51	- 4,13	- 3,44
Dolní Hbity	61,46	61,36	72,13	74,56	865	0,10	-10,77	- 2,43
Vysoký Chlumec	62,61	53,10	62,04	62,63	833	9,51	- 8,94	- 0,59
Rosovice	60,96	60,98	59,58	61,07	800	- 0,02	1,40	- 1,49
Hvoždany	69,18	65,63	74,31	68,33	777	3,55	- 8,68	5,98
Mokrovraty	61,13	54,20	59,93	61,84	769	6,93	- 5,73	- 1,91
Nečín	56,39	63,21	57,96	62,82	766	- 6,82	5,25	- 4,86
Věšín	64,51	59,10	67,15	67,72	693	5,41	- 8,05	- 0,57
Višňová	61,12	64,72	53,10	66,42	668	- 3,60	11,62	-13,32
Tochovice	66,87	65,60	45,05	67,94	666	1,27	20,55	-22,89
Obořiště	66,17	66,41	69,26	65,41	665	- 0,24	- 2,85	3,85
Svatý Jan	59,23	50,80	55,22	63,47	663	8,43	- 4,42	- 8,25
Nechvalice	68,48	67,52	73,62	60,23	657	0,96	- 6,10	13,39

Pičín	40,44	59,00	63,09	63,27	656	-18,56	- 4,09	- 0,18
Hluboš	51,00	67,81	73,50	66,01	617	-16,81	- 5,69	7,49
Láz	47,70	56,50	69,18	68,87	614	- 8,80	-12,68	0,31
Voznice	68,14	68,98	53,10	68,88	610	- 0,84	15,88	-15,78
Nalžovice	64,97	65,48	70,90	63,37	595	- 0,51	- 5,42	7,53
Jesenice	63,17	63,85	62,80	62,67	540	- 0,68	1,05	0,13
Drahlín	65,92	64,18	67,12	70,79	537	1,74	- 2,94	- 3,67
Počepice	71,88	51,03	62,67	63,24	535	20,85	-11,64	- 0,57
Chotilsko	64,84	64,56	58,91	60,95	489	0,28	5,65	- 2,04
Prosenická Lhota	61,71	53,15	55,50	62,16	482	8,56	- 2,35	- 6,66
Lhota u Příbramě	62,53	63,70	66,67	66,83	480	- 1,17	- 2,97	- 0,16
Klučenice	61,04	59,21	57,74	67,51	451	1,83	1,47	- 9,77
Nedrahovice	69,36	71,77	76,44	70,42	449	- 2,41	- 4,67	6,02
Svaté Pole	65,47	73,87	70,14	71,31	445	- 8,40	3,73	- 1,17
Trhové Dušníky	66,10	67,40	65,50	66,39	445	- 1,30	1,90	- 0,89
Háje	63,43	65,15	73,70	70,33	437	- 1,72	- 8,55	3,37
Rybníky	61,65	70,87	67,28	67,76	429	- 9,22	3,59	- 0,48
Dlouhá Lhota	66,67	62,38	53,24	66,56	416	4,29	9,14	-13,32
Drásov	60,62	73,41	73,95	74,49	416	-12,79	- 0,54	- 0,54
Daleké Dušníky	59,01	60,59	75,75	67,15	410	- 1,58	-15,16	8,60
Jablonná	56,40	64,01	52,70	64,16	399	- 7,61	11,31	-11,46
Hříměždice	66,16	62,76	65,20	67,06	397	3,40	- 2,44	- 1,86
Solenice	53,27	63,28	59,52	58,62	392	-10,01	3,76	0,90
Volenice	76,78	80,91	80,12	67,37	390	- 4,13	0,79	12,75
Čenkov	50,77	48,29	60,06	63,19	387	2,48	-11,77	- 3,13
Borotice	60,67	64,83	52,92	66,89	375	- 4,16	11,91	-13,97
Buková u Příbr.	75,26	69,52	39,30	72,79	374	5,74	30,22	-33,49
Kozárovice	72,93	70,00	62,50	63,96	373	2,93	7,50	- 1,46
Suchodol	59,93	73,31	73,60	78,29	369	-13,38	- 0,29	- 4,69
Pečice	67,00	45,00	59,27	55,00	368	22,00	-14,27	4,27
Dubeneč	58,37	45,12	73,64	49,19	366	13,25	-28,52	24,45
Vysoká u Příbr.	66,04	73,03	55,93	76,89	344	- 6,99	17,10	-20,96
Čím	60,42	67,86	65,13	66,12	336	- 7,44	2,73	- 0,99
Kňovice	54,30	73,72	48,29	62,07	328	-19,42	25,43	-13,78
Štětkovice	38,29	49,59	49,37	61,07	328	-11,30	0,22	-11,70
Drevníky	64,50	63,06	61,24	60,53	326	1,44	1,82	0,71
Milešov	63,30	69,11	65,89	59,26	322	- 5,81	3,22	6,63

Příčovy	69,06	52,70	77,59	68,08	322	16,36	-24,89	9,51
Zalužany	51,95	64,64	75,08	69,62	319	-12,69	-10,44	5,46
Bratkovice	70,92	45,60	63,56	66,27	312	25,32	-17,96	- 2,71
Vranovice	58,80	58,82	43,97	62,29	310	- 0,02	14,85	-18,32
Dubno	67,86	84,62	80,79	74,36	301	-16,76	3,83	6,43
Zduchovice	73,17	66,39	64,81	69,26	290	6,78	1,58	- 4,45
Ohrazenice	38,20	60,70	49,55	66,52	287	-22,50	11,15	-16,97
Narysov	70,54	60,95	61,11	63,39	266	9,59	- 0,16	- 2,28
Sedlice	76,06	79,71	81,56	77,36	265	- 3,65	- 1,85	4,20
Drhovy	66,67	63,29	70,00	64,15	260	3,38	- 6,71	5,85
Nové Dvory	54,76	61,62	84,62	70,00	259	- 6,86	-23,00	14,62
Chraštice	75,00	75,00	81,96	69,86	254	0,00	- 6,96	12,10
Obory	43,40	65,42	67,74	72,25	254	-22,02	- 2,32	- 4,51
Osečany	72,46	76,24	71,08	60,68	254	- 3,78	5,16	10,40
Hudčice	70,53	66,67	35,43	54,29	252	3,86	31,24	-18,86
Třebско	56,72	66,49	64,71	69,04	252	- 9,77	1,78	- 4,33
Ouběnice	68,82	66,67	81,71	70,53	244	2,15	-15,04	11,18
Smolotely	77,55	76,24	70,43	72,73	236	1,31	5,81	- 2,30
Sádek	63,35	75,77	85,64	72,34	222	-12,42	- 9,87	13,30
Radíč	62,29	74,01	78,49	65,75	218	-11,72	- 4,48	12,74
Chrást	65,52	69,54	56,14	60,11	210	- 4,02	13,40	- 3,97
Kotenčice	75,00	65,64	71,34	72,62	208	9,36	- 5,70	- 1,28
Lazsko	82,14	78,00	74,81	76,79	207	4,14	3,19	- 1,98
Nepomuk	44,62	75,16	52,17	62,96	193	-30,54	22,99	-10,79
Bohostice	68,29	63,75	77,02	64,67	189	4,54	-13,27	12,35
Radětice	68,71	69,23	77,10	74,17	189	- 0,52	- 7,87	2,93
Lešetice	61,07	59,71	63,54	72,19	187	1,36	- 3,83	- 8,65
Křepeňice	81,33	71,90	72,92	73,68	183	9,43	- 1,02	- 0,76
Občov	91,85	74,77	85,26	78,74	166	17,08	-10,49	6,52
Drahenice	63,71	71,94	71,33	66,67	160	- 8,23	0,61	4,66
Velká Lečice	51,03	46,75	76,03	61,15	159	4,28	-29,28	14,88
Cetyně	75,19	75,56	80,00	73,88	155	- 0,37	- 4,44	6,12
Vrančice	75,38	58,82	69,47	68,46	150	16,56	-10,65	1,01
Hlubyně	75,59	78,23	76,79	64,29	144	- 2,64	1,44	12,50
Bezděkov pod Tř.	83,20	70,23	80,95	78,36	143	12,97	-10,72	2,59
Starosedl. Hrádek	74,55	74,55	61,06	63,96	139	0,00	13,49	- 2,90
Korkyně	77,32	80,56	78,72	77,89	137	- 3,24	1,84	0,83

Vševily	65,49	74,51	80,21	74,77	133	- 9,02	- 5,70	5,44
Křešín	90,83	65,59	81,25	85,29	131	25,24	-15,66	- 4,04
Zbenice	61,40	50,98	56,19	62,50	131	10,42	- 5,21	- 6,31
Ostrov	68,63	71,60	85,54	64,13	129	- 2,97	-13,94	21,41
Koupě	71,43	60,75	64,10	57,14	122	10,68	- 3,35	6,96
Svojšice	71,95	64,29	75,00	75,58	110	7,66	-10,71	- 0,58
Tušovice	65,12	72,50	75,64	72,62	110	- 7,38	- 3,14	3,02
Počaply	44,87	42,50	43,53	54,43	100	2,37	- 1,03	-10,90
Horčápsko	78,57	66,27	86,42	76,19	94	12,30	-20,15	10,23
Bukovany	80,82	85,07	77,46	78,26	85	- 4,25	7,61	- 0,80
Modřovice	86,15	84,13	84,48	65,63	83	2,02	- 0,35	18,85
Županovice	76,56	58,21	70,77	70,00	83	18,35	-12,56	0,77
Těchařovice	47,27	63,27	68,29	42,11	62	-16,00	- 5,02	26,18
Nestrašovice	88,64	82,35	81,82	72,73	55	6,29	0,53	9,09

do 500	
501-1000	
1001-2000	
2001-5000	
5001 a více	

Zdroj: ČSÚ vlastní zpracování a výpočty

Příloha č. 3 Volební účast v různých volbách 2006–2018

	2017	2013	2010	2006	2018 Prez		2013 Prez		2016	2012	2008	2019	2014	2009	2018	2014	2010	2006
	PS	PS	PS	PS	1. k	2. k	1. k	2. k	Kraj	Kraj	Kraj	EU	EU	EU	Kom	Kom	Kom	Kom
Bezděkov p. Tř.	78,36	79,23	78,03	71,85	78,79	85,04	78,79	74,42	51,85	64,06	60,63	43,94	26,92	38,46	83,20	70,23	80,95	78,36
Bohostice	64,67	69,36	59,64	63,03	58,86	67,86	58,86	55,49	32,14	38,75	31,45	30,54	20,00	26,42	68,29	63,75	77,02	64,67
Bohutín	65,28	64,47	63,96	68,61	63,87	68,22	63,87	62,74	35,42	35,43	42,52	25,36	15,16	27,35	40,14	49,68	57,29	65,28
Borotice	66,89	61,31	63,18	67,55	64,71	73,20	64,71	55,05	34,72	44,33	43,82	33,55	20,62	32,48	60,67	64,83	52,92	66,89
Bratkovice	66,27	61,02	62,70	64,35	63,79	65,20	63,79	60,83	39,29	43,75	43,42	30,68	21,01	32,20	70,92	45,60	63,56	66,27
Březnice	56,74	56,89	60,54	62,60	60,54	65,68	60,54	58,44	30,31	35,09	39,12	24,51	15,17	24,46	46,21	40,24	51,93	56,74
Buková u Příb	72,79	69,17	70,98	75,45	70,77	76,39	70,77	73,88	43,54	41,04	51,53	35,31	22,46	40,27	75,26	69,52	39,30	72,79
Bukovany	78,26	76,71	81,94	69,35	78,79	79,41	78,79	75,00	31,88	55,88	54,69	44,44	27,54	38,81	80,82	85,07	77,46	78,26
Cetyně	73,88	72,18	75,18	72,18	77,94	70,31	77,94	78,20	49,24	48,91	57,97	34,09	25,74	33,09	75,19	75,56	80,00	73,88
Čenkov	63,19	63,04	69,68	72,38	63,32	66,46	63,32	59,81	41,59	47,81	49,68	25,15	20,81	40,51	50,77	48,29	60,06	63,19
Čím	66,12	69,29	68,75	67,78	68,90	75,30	68,90	56,22	43,86	43,75	44,89	33,61	20,63	31,87	60,42	67,86	65,13	66,12
Daleké Dušníky	67,15	64,86	73,08	69,75	72,91	71,05	72,91	64,84	42,65	44,48	47,73	33,63	17,60	29,91	59,01	60,59	75,75	67,15
Dlouhá Lhota	66,56	60,40	64,86	64,75	64,33	73,40	64,33	62,21	30,45	33,77	36,88	27,67	11,59	25,65	66,67	62,38	53,24	66,56
Dobříš	65,18	63,91	66,59	67,27	65,43	70,51	65,43	62,41	35,10	38,20	41,67	33,29	22,16	31,16	49,10	45,93	49,71	65,18
Dolní Hbity	74,56	73,58	74,01	76,57	77,31	80,43	77,31	70,76	53,88	53,37	59,07	38,84	26,68	40,63	61,46	61,36	72,13	74,56
Drahenice	66,67	63,12	64,89	71,43	72,54	66,67	72,54	68,53	38,97	39,72	63,36	29,23	15,94	33,33	63,71	71,94	71,33	66,67
Drahlín	70,79	67,70	71,14	69,11	68,60	77,32	68,60	62,81	34,06	40,36	45,31	30,22	16,07	23,58	65,92	64,18	67,12	70,79
Drásov	74,49	67,57	76,74	76,15	75,38	77,55	75,38	74,63	36,42	36,36	48,07	28,93	17,06	31,34	60,62	73,41	73,95	74,49
Drevníky	60,53	59,12	59,53	60,74	64,89	64,94	64,89	61,13	32,59	35,61	40,71	23,75	17,71	21,83	64,50	63,06	61,24	60,53
Drhovy	64,15	63,46	63,40	64,32	63,33	68,40	63,33	55,45	29,33	48,11	37,31	27,75	15,12	23,86	66,67	63,29	70,00	64,15

Dubeneč	49,19	77,72	50,90	69,80	55,10	46,40	55,10	45,06	32,29	28,35	50,72	34,34	28,57	33,38	58,37	45,12	73,64	49,19
Dublovice	60,50	59,50	64,63	64,52	65,13	69,70	65,13	57,47	33,14	36,76	35,00	27,63	18,46	25,45	58,18	63,78	70,19	60,50
Dubno	74,36	68,30	79,48	79,90	67,38	79,66	67,38	68,67	44,92	56,03	59,17	42,06	28,21	40,99	67,86	84,62	80,79	74,36
Háje	70,33	66,35	74,06	75,71	73,60	72,75	73,60	67,22	40,47	49,66	51,45	34,51	20,06	33,47	63,43	65,15	73,70	70,33
Hluboš	66,01	68,87	65,04	67,48	66,19	70,08	66,19	64,46	36,36	39,63	45,47	35,35	17,83	29,07	51,00	67,81	73,50	66,01
Hlubyně	64,29	64,80	70,64	73,79	74,59	79,55	74,59	72,36	40,63	50,42	53,27	20,93	15,20	31,78	75,59	78,23	76,79	64,29
Horčápsko	76,19	76,54	85,19	84,88	86,08	68,97	86,08	76,25	57,65	60,26	63,22	38,55	32,93	54,88	78,57	66,27	86,42	76,19
Hřiměždice	67,06	62,16	67,28	71,88	68,89	69,76	68,89	60,88	30,63	32,27	32,27	29,03	11,08	26,96	66,16	62,76	65,20	67,06
Hudčice	54,29	58,06	65,02	74,52	64,09	69,52	64,09	61,01	30,48	35,94	41,43	26,47	20,47	25,46	70,53	66,67	35,43	54,29
Hvožd'any	68,33	67,78	71,41	69,79	68,05	69,40	68,05	65,71	41,09	49,17	56,34	36,59	23,04	33,02	69,18	65,63	74,31	68,33
Chotilsko	60,95	59,25	61,85	60,61	61,47	69,15	61,47	51,27	34,31	35,38	38,59	24,49	19,67	29,47	64,84	64,56	58,91	60,95
Chrást	60,11	53,98	61,99	61,76	55,23	70,39	55,23	59,89	38,60	32,18	41,34	21,64	11,83	28,89	65,52	69,54	56,14	60,11
Chraštica	69,86	66,83	67,84	68,39	68,60	68,90	68,60	69,80	36,67	44,33	43,30	31,73	21,15	35,96	75,00	75,00	81,96	69,86
Jablonná	64,16	57,59	69,93	68,61	64,56	69,94	64,56	58,86	37,81	38,22	36,14	31,08	17,57	20,62	56,40	64,01	52,70	64,16
Jesenice	62,67	59,67	63,23	71,78	68,11	68,86	68,11	55,98	31,80	34,22	38,12	21,62	9,46	19,80	63,17	63,85	62,80	62,67
Jince	57,13	53,14	56,03	59,61	56,24	61,78	56,24	53,62	32,91	38,96	36,98	23,02	14,52	25,36	48,41	48,53	52,73	57,13
Kamýk n Vlt	64,91	59,27	60,89	67,00	66,43	70,19	66,43	59,30	50,21	38,53	40,06	28,04	15,16	24,93	63,85	57,34	61,47	64,91
Klučenice	67,51	60,20	62,73	72,32	66,49	70,32	66,49	62,89	35,04	34,64	37,86	32,72	21,05	25,19	61,04	59,21	57,74	67,51
Kňovice	62,07	60,90	57,09	51,46	67,31	75,10	67,31	56,92	32,83	30,04	33,58	26,15	14,87	27,61	54,30	73,72	48,29	62,07
Korkyně	77,89	72,07	79,41	76,84	72,12	84,38	72,12	67,31	50,00	49,51	45,16	43,62	23,15	41,67	77,32	80,56	78,72	77,89
Kosova Hora	62,78	57,68	64,80	63,15	62,95	66,03	62,95	55,13	34,13	36,11	37,17	26,64	13,31	23,07	60,58	53,82	52,90	62,78
Kotenčice	72,62	65,24	67,70	67,72	73,94	72,89	73,94	77,71	37,13	50,31	56,69	28,92	21,95	27,78	75,00	65,64	71,34	72,62
Koupě	57,14	63,55	67,86	67,74	70,09	75,26	70,09	63,21	52,53	53,21	49,17	27,08	19,63	38,33	71,43	60,75	64,10	57,14

Kozárovice	63,96	58,84	56,51	61,56	57,98	68,63	57,98	57,40	38,39	35,31	34,83	36,48	23,01	23,61	72,93	70,00	62,50	63,96
Krásná H n Vt.	61,59	63,94	61,49	59,81	66,33	66,37	66,33	60,52	32,26	34,12	35,95	29,14	16,82	22,00	54,79	57,36	61,92	61,59
Křepenice	73,68	70,81	66,21	79,59	76,62	72,26	76,62	66,67	51,95	51,33	49,34	47,77	29,22	37,67	81,33	71,90	72,92	73,68
Křešín	85,29	76,34	75,26	71,28	80,00	78,90	80,00	81,72	51,00	61,70	60,00	37,84	21,74	38,71	90,83	65,59	81,25	85,29
Láz	68,87	59,64	72,16	72,97	65,09	69,82	65,09	61,92	34,50	35,83	44,37	32,22	15,27	28,84	47,70	56,50	69,18	68,87
Lazsko	76,79	70,07	78,91	75,00	76,55	75,44	76,55	72,41	54,78	55,86	56,25	38,29	33,33	41,94	82,14	78,00	74,81	76,79
Lešetice	72,19	58,21	73,47	76,25	67,21	68,24	67,21	61,48	43,06	50,00	52,33	44,52	24,06	48,35	61,07	59,71	63,54	72,19
Lhota u Příb	66,83	64,14	63,87	71,17	67,93	70,56	67,93	64,41	36,14	40,05	44,58	31,57	15,37	30,00	62,53	63,70	66,67	66,83
Malá Hraštice	66,96	63,49	66,90	68,83	73,14	70,51	73,14	64,41	29,26	33,97	36,31	29,07	14,90	27,68	71,75	63,38	70,73	66,96
Milešov	59,26	61,81	64,29	67,70	63,57	61,42	63,57	55,47	35,27	47,47	40,07	33,09	27,92	27,04	63,30	69,11	65,89	59,26
Milín	62,33	62,89	64,54	68,04	68,48	69,11	68,48	63,63	31,55	40,35	43,29	28,16	18,86	28,85	56,86	52,99	57,39	62,33
Modřovice	65,63	70,49	75,00	69,39	67,69	71,21	67,69	68,18	47,62	50,00	47,17	48,44	33,33	43,64	86,15	84,13	84,48	65,63
Mokrovraty	61,84	64,77	65,38	69,25	66,55	71,16	66,55	64,94	33,28	35,63	34,94	31,02	15,37	22,91	61,13	54,20	59,93	61,84
Nalžovice	63,37	67,43	72,92	71,46	71,53	72,11	71,53	66,75	36,38	40,62	50,60	27,85	15,02	26,29	64,97	65,48	70,90	63,37
Narysov	63,39	65,15	65,00	65,32	67,98	71,96	67,98	57,29	37,38	45,77	39,67	30,97	18,63	27,81	70,54	60,95	61,11	63,39
Nečín	62,82	64,19	65,44	74,49	66,13	71,47	66,13	63,71	34,75	39,13	45,19	32,64	20,31	28,60	56,39	63,21	57,96	62,82
Nedrahovice	70,42	61,48	67,37	74,12	64,52	74,64	64,52	62,70	35,13	40,32	40,58	24,66	13,48	22,02	69,36	71,77	76,44	70,42
Nechvalice	60,23	64,72	63,20	70,28	67,40	73,56	67,40	59,19	34,48	38,00	40,43	28,87	17,03	26,36	68,48	67,52	73,62	60,23
Nepomuk	62,96	66,23	67,88	63,80	63,19	65,03	63,19	55,09	27,67	37,50	41,33	26,56	13,82	26,45	44,62	75,16	52,17	62,96
Nestrašovice	72,73	64,15	58,18	66,67	75,00	82,61	75,00	71,70	48,89	53,85	41,38	46,81	24,00	28,57	88,64	82,35	81,82	72,73
Nová Ves p Pl	68,44	68,24	70,63	73,46	67,06	72,77	67,06	66,84	37,30	34,97	41,53	33,92	21,42	33,14	58,10	59,90	61,95	68,44
Nové Dvory	70,00	65,31	74,18	75,00	72,49	73,24	72,49	67,20	37,86	42,93	43,71	26,79	15,63	38,51	54,76	61,62	84,62	70,00
Nový Knín	67,23	61,96	61,32	61,81	66,19	71,84	66,19	61,87	34,12	31,47	39,48	28,49	18,71	27,03	60,71	56,23	59,79	67,23

Občov	78,74	67,50	84,95	77,78	78,50	79,10	78,50	66,67	44,53	70,19	73,40	40,71	38,05	61,46	91,85	74,77	85,26	78,74
Obecnice	65,07	65,82	66,40	71,01	65,59	71,24	65,59	64,99	37,40	43,04	47,60	28,56	18,74	33,00	53,31	50,97	54,46	65,07
Obory	72,25	66,20	69,20	64,88	74,07	69,52	74,07	73,39	37,44	42,40	51,46	39,35	25,70	27,01	43,40	65,42	67,74	72,25
Obořiště	65,41	68,11	63,89	64,79	71,85	74,67	71,85	67,00	32,38	37,67	41,60	28,68	17,70	30,36	66,17	66,41	69,26	65,41
Ohrazenice	66,52	71,30	70,14	64,43	68,56	75,86	68,56	58,95	36,28	42,86	35,27	29,96	16,52	25,24	38,20	60,70	49,55	66,52
Osečany	60,68	70,05	72,82	76,92	73,10	69,08	73,10	61,22	39,52	55,00	43,60	32,39	17,00	32,86	72,46	76,24	71,08	60,68
Ostrov	64,13	78,31	77,65	74,24	84,34	72,92	84,34	73,17	41,94	61,45	58,23	40,57	24,69	37,50	68,63	71,60	85,54	64,13
Ouběnice	70,53	73,21	81,60	79,59	77,19	80,54	77,19	72,51	48,66	58,68	56,00	36,76	21,89	42,95	68,82	66,67	81,71	70,53
Pečice	55,00	57,32	61,77	54,27	62,71	67,33	62,71	59,61	21,62	34,21	35,69	21,45	14,19	22,44	67,00	45,00	59,27	55,00
Petrovice	70,45	67,91	68,40	70,56	70,07	72,03	70,07	63,57	44,25	45,41	44,19	35,64	19,50	27,49	68,58	61,31	65,82	70,45
Pičín	63,27	61,64	64,85	67,27	66,09	68,27	66,09	65,95	33,68	39,01	43,91	32,34	16,14	31,81	40,44	59,00	63,09	63,27
Počaply	54,43	52,56	56,10	51,72	59,76	64,10	59,76	59,04	30,00	34,12	29,49	19,75	18,75	21,79	44,87	42,50	43,53	54,43
Počepice	63,24	58,85	60,28	64,37	64,80	73,91	64,80	59,96	33,78	34,82	38,52	33,41	17,75	24,29	71,88	51,03	62,67	63,24
Podlesí	60,18	64,46	61,74	69,69	64,53	67,45	64,53	58,44	34,79	38,16	42,36	27,19	16,92	26,05	57,49	54,77	58,42	60,18
Prosenická Lhot	62,16	54,50	63,89	61,68	57,95	65,42	57,95	58,82	34,91	34,02	32,43	25,19	11,17	13,33	61,71	53,15	55,50	62,16
Příbram	59,49	59,43	62,14	64,42	60,35	64,03	60,35	58,14	32,66	37,62	41,48	28,55	17,31	27,70	41,31	39,72	41,13	59,49
Příčovy	68,08	63,64	66,23	75,13	69,10	76,60	69,10	67,66	42,97	41,00	53,30	32,95	24,79	36,16	69,06	52,70	77,59	68,08
Radětice	74,17	75,00	75,19	78,63	71,74	80,67	71,74	68,84	53,42	55,80	49,18	36,30	29,50	55,12	68,71	69,23	77,10	74,17
Radíč	65,75	67,01	65,34	64,29	73,12	79,46	73,12	64,13	34,27	47,83	40,24	28,81	12,43	27,59	62,29	74,01	78,49	65,75
Rosovice	61,07	54,89	52,84	57,97	61,57	69,05	61,57	62,96	24,77	28,55	28,34	19,48	10,28	17,56	60,96	60,98	59,58	61,07
Rožmitál p Tř	61,50	63,42	66,79	66,85	65,36	66,69	65,36	62,40	36,19	45,25	53,55	30,96	19,54	31,47	50,32	46,42	55,21	61,50
Rybníky	67,76	69,13	66,54	67,95	72,05	71,56	72,05	64,78	35,60	38,80	46,06	32,84	14,56	33,96	61,65	70,87	67,28	67,76
Sádek	72,34	73,85	82,51	79,26	75,00	76,72	75,00	70,41	52,15	57,73	57,30	36,22	21,94	37,37	63,35	75,77	85,64	72,34

Sedlčany	64,11	62,23	64,80	66,25	65,53	69,80	65,53	60,93	37,24	39,76	41,91	31,12	19,08	26,80	50,54	43,43	50,76	64,11
Sedlec-Prčice	64,91	62,30	62,53	65,98	67,09	73,17	67,09	61,02	39,48	34,72	44,89	30,20	19,89	26,46	54,12	49,76	54,71	64,91
Sedlice	77,36	80,69	85,79	84,44	74,09	81,73	74,09	74,11	50,00	53,19	62,98	45,83	39,90	50,00	76,06	79,71	81,56	77,36
Smolotely	72,73	74,27	70,59	78,57	72,82	80,11	72,82	61,76	53,73	54,31	51,08	42,64	29,50	37,23	77,55	76,24	70,43	72,73
Solenice	58,62	63,88	62,50	65,63	64,77	61,89	64,77	60,20	38,68	40,79	46,38	27,63	24,91	31,88	53,27	63,28	59,52	58,62
Stará Huť	71,86	69,69	70,08	67,90	71,09	72,66	71,09	66,76	39,71	41,65	39,52	34,18	19,87	31,88	42,19	51,05	40,27	71,86
Starosed Hrád	63,96	66,06	66,96	67,89	70,37	72,73	70,37	63,30	45,95	37,96	38,32	45,37	31,13	25,93	74,55	74,55	61,06	63,96
Suchodol	78,29	71,91	83,53	80,80	80,60	82,56	80,60	75,85	45,36	48,13	51,71	38,38	32,23	35,00	59,93	73,31	73,60	78,29
Svaté Pole	71,31	70,46	73,01	71,10	70,32	79,17	70,32	67,95	43,15	43,89	46,64	30,68	18,46	27,46	65,47	73,87	70,14	71,31
Svatý Jan	63,47	56,21	59,92	62,17	65,19	71,37	65,19	58,78	37,09	35,47	32,56	26,33	18,44	20,70	59,23	50,80	55,22	63,47
Svojsice	75,58	68,97	69,74	71,05	70,24	71,08	70,24	67,06	47,67	38,10	50,67	38,37	36,47	31,58	71,95	64,29	75,00	75,58
Štětkovice	61,07	63,20	64,63	63,79	69,04	64,29	69,04	61,67	29,96	34,03	43,56	27,44	17,21	25,11	38,29	49,59	49,37	61,07
Těchařovice	42,11	44,68	46,34	60,98	45,65	47,37	45,65	39,13	33,96	47,62	50,00	25,00	24,00	33,33	47,27	63,27	68,29	42,11
Tochovice	67,94	65,13	68,91	70,58	69,05	72,12	69,05	61,84	40,32	43,79	49,79	32,53	20,48	32,52	66,87	65,60	45,05	67,94
Trhové Dušníky	66,39	60,11	68,28	67,58	67,14	67,78	67,14	60,00	45,43	50,57	44,05	37,78	23,60	31,53	66,10	67,40	65,50	66,39
Třebско	69,04	65,95	56,65	69,41	70,88	69,63	70,88	59,67	41,50	43,65	50,00	38,92	25,67	39,77	56,72	66,49	64,71	69,04
Tušovice	72,62	67,50	70,51	82,14	69,14	73,26	69,14	79,76	42,17	55,56	69,23	29,63	35,44	41,03	65,12	72,50	75,64	72,62
Velká Lečice	61,15	63,92	70,00	71,72	70,86	71,62	70,86	67,53	27,14	34,00	49,65	28,67	26,62	29,50	51,03	46,75	76,03	61,15
Věšín	67,72	67,58	71,63	70,17	69,40	69,64	69,40	67,77	42,81	47,79	51,92	31,91	20,36	33,83	64,51	59,10	67,15	67,72
Višňová	66,42	64,74	65,31	67,00	68,32	71,78	68,32	61,27	32,96	36,85	43,33	22,51	13,28	23,78	61,12	64,72	53,10	66,42
Volence	67,37	69,97	72,00	70,36	76,16	75,16	76,16	66,87	43,07	57,32	55,00	36,73	23,48	38,58	76,78	80,91	80,12	67,37
Voznice	68,88	68,81	71,21	72,87	74,29	75,05	74,29	70,24	36,36	37,25	40,59	35,49	24,79	31,17	68,14	68,98	53,10	68,88
Vrančice	68,46	70,90	65,35	80,18	73,13	74,80	73,13	72,39	37,21	41,79	56,78	37,88	15,79	31,40	75,38	58,82	69,47	68,46

Vranovice	62,29	62,30	69,10	69,85	60,83	71,25	60,83	59,02	38,63	41,42	56,54	32,35	19,92	37,44	58,80	58,82	43,97	62,29
Vševily	74,77	81,13	84,21	74,47	80,41	72,07	80,41	69,07	55,77	71,58	63,74	41,38	31,68	40,22	65,49	74,51	80,21	74,77
Vysoká u Příbr	76,89	70,79	72,73	79,68	75,19	83,59	75,19	72,73	53,05	55,09	59,92	46,79	33,96	44,23	66,04	73,03	55,93	76,89
Vys. Chlumec	62,63	63,77	66,28	68,71	68,31	68,68	68,31	59,65	37,12	41,92	44,58	36,84	22,82	31,84	62,61	53,10	62,04	62,63
Zalužany	69,62	61,89	67,69	68,44	65,98	69,62	65,98	65,10	34,78	38,91	39,47	28,52	15,33	25,41	51,95	64,64	75,08	69,62
Zbenice	62,50	62,38	52,83	72,28	76,47	67,26	76,47	70,09	42,73	47,57	40,95	30,70	26,47	26,42	61,40	50,98	56,19	62,50
Zduchovice	69,26	66,80	70,76	67,61	74,90	78,54	74,90	67,49	47,70	40,33	40,55	31,89	21,72	33,93	73,17	66,39	64,81	69,26
Županovice	70,00	64,00	64,18	75,00	73,91	78,79	73,91	58,90	35,82	38,24	56,25	41,18	19,70	37,50	76,56	58,21	70,77	70,00
Celkem	66,59	65,30	67,69	69,53	68,79	71,67	68,79	64,08	39,01	43,30	46,01	32,37	20,83	31,45	63,54	63,45	65,54	66,59
	2017	2013	2010	2006	2018 Prez		2013 Prez		2016	2012	2008	2019	2014	2009	2018	2014	2010	2006
	PS	PS	PS	PS	1. k	2. k	1. k	2. k	Kraj	Kraj	Kraj	EU	EU	EU	Kom	Kom	Kom	Kom

Zdroj dat: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Příloha č. 4 Komunální volby 2010

Název obce	2010 komunální volby					
	účast	subjekty	zastupitelé	poměr	ženy	
					počet	poměr
Bezděkov pod Třem.	80,95%	14	7	2,00	2	28,57
Bohostice	77,02%	10	7	1,43	2	28,57
Bohutín	57,29%	86	11	7,82	5	45,45
Borotice	52,92%	12	9	1,33	3	33,33
Bratkovice	63,56%	9	7	1,29	1	14,29
Březnice	51,93%	108	17	6,35	4	23,53
Buková u Příbramě	39,30%	9	9	1,00	4	44,44
Bukovany	77,46%	7	5	1,40	0	00,00
Cetyně	80,00%	15	7	2,14	2	28,57
Čenkov	60,06%	10	7	1,43	1	14,29
Čím	65,13%	9	7	1,29	2	28,57
Daleké Dušníky	75,75%	11	7	1,57	2	28,57
Dlouhá Lhota	53,24%	8	7	1,14	0	00,00
Dobříš	49,71%	211	21	10,05	5	23,81
Dolní Hbity	72,13%	23	15	1,53	4	26,67
Drahenice	71,33%	15	7	2,14	4	57,14
Drahlín	67,12%	19	9	2,11	0	00,00
Drásov	73,95%	13	7	1,86	3	42,86
Drevníky	61,24%	9	7	1,29	0	00,00
Drhovy	70,00%	17	9	1,89	3	33,33
Dubenec	73,64%	18	7	2,57	3	42,86
Dublovice	70,19%	36	9	4,00	2	22,22
Dubno	80,79%	16	7	2,29	1	14,29
Háje	73,70%	10	7	1,43	2	28,57
Hluboš	73,50%	18	9	2,00	1	11,11
Hlubyně	76,79%	10	7	1,43	1	14,29
Horčápsko	86,42%	7	5	1,40	0	00,00
Hříměždice	65,20%	18	9	2,00	0	00,00
Hudčice	35,43%	7	7	1,00	1	14,29
Hvoždany	74,31%	33	11	3,00	4	36,36
Chotilsko	58,91%	17	9	1,89	5	55,56
Chrást	56,14%	9	9	1,00	1	11,11
Chraštica	81,96%	18	9	2,00	5	55,56

Jablonná	52,70%	8	7	1,14	2	28,57
Jesenice	62,80%	19	11	1,73	2	18,18
Jince	52,73%	75	15	5,00	4	26,67
Kamýk nad Vltavou	61,47%	44	15	2,93	5	33,33
Klučenice	57,74%	21	9	2,33	0	00,00
Kňovice	48,29%	7	7	1,00	1	14,29
Korkyně	78,72%	10	9	1,11	4	44,44
Kosova Hora	52,90%	36	15	2,40	5	33,33
Kotenčice	71,34%	12	7	1,71	5	71,43
Koupě	64,10%	11	7	1,57	3	42,86
Kozárovice	62,50%	18	9	2,00	2	22,22
Krásná Hora nad Vltavou	61,92%	60	15	4,00	4	26,67
Křepeň	72,92%	10	9	1,11	4	44,44
Křešín	81,25%	14	7	2,00	4	57,14
Láz	69,18%	17	7	2,43	2	28,57
Lazsko	74,81%	11	5	2,20	2	40,00
Lešetice	63,54%	9	7	1,29	3	42,86
Lhota u Příbramě	66,67%	16	7	2,29	1	14,29
Malá Hraštice	70,73%	37	9	4,11	3	33,33
Milešov	65,89%	19	9	2,11	0	00,00
Milín	57,39%	75	15	5,00	1	06,67
Modřovice	84,48%	6	5	1,20	2	40,00
Mokrovraty	59,93%	24	9	2,67	4	44,44
Nalžovice	70,90%	19	13	1,46	6	46,15
Narysov	61,11%	7	5	1,40	3	60,00
Nečín	57,96%	18	11	1,64	1	09,09
Nedrahovice	76,44%	18	9	2,00	1	11,11
Nechvalice	73,62%	26	9	2,89	0	00,00
Nepomuk	52,17%	6	5	1,20	1	20,00
Nestrašovice	81,82%	16	7	2,29	2	28,57
Nová Ves pod Pleší	61,95%	34	7	4,86	2	28,57
Nové Dvory	84,62%	10	7	1,43	1	14,29
Nový Knín	59,79%	35	15	2,33	1	06,67
Občov	85,26%	17	7	2,43	1	14,29
Obecnice	54,46%	19	15	1,27	5	33,33
Obory	67,74%	13	7	1,86	1	14,29
Obořiště	69,26%	17	7	2,43	3	42,86

Ohrazenice	49,55%	7	7	1,00	2	28,57
Osečany	71,08%	12	9	1,33	0	00,00
Ostrov	85,54%	9	7	1,29	1	14,29
Ouběnice	81,71%	13	9	1,44	1	11,11
Pečice	59,27%	17	7	2,43	2	28,57
Petrovice	65,82%	45	15	3,00	2	13,33
Pičín	63,09%	32	9	3,56	4	44,44
Počaply	43,53%	8	7	1,14	1	14,29
Počepice	62,67%	18	9	2,00	3	33,33
Podlesí	58,42%	18	9	2,00	3	33,33
Prosenická Lhota	55,50%	8	7	1,14	0	00,00
Příbram	41,13%	338	25	13,52	4	16,00
Příčovy	77,59%	16	7	2,29	3	42,86
Radětice	77,10%	10	7	1,43	2	28,57
Radíč	78,49%	18	9	2,00	3	33,33
Rosovice	59,58%	458	9	50,89	2	22,22
Rožmitál pod Třemšínem	55,21%	119	17	7,00	2	11,76
Rybníky	67,28%	12	7	1,71	4	57,14
Sádek	85,64%	16	7	2,29	3	42,86
Sedlčany	50,76%	112	21	5,33	0	00,00
Sedlec-Prčice	54,71%	75	15	5,00	3	20,00
Sedlice	81,56%	9	7	1,29	2	28,57
Smolotely	70,43%	10	7	1,43	0	00,00
Solenice	59,52%	35	7	5,00	2	28,57
Stará Huť	40,27%	15	15	1,00	4	26,67
Starosedlský Hrádek	61,06%	10	9	1,11	3	33,33
Suchodol	73,60%	10	7	1,43	2	28,57
Svaté Pole	70,14%	9	7	1,29	2	28,57
Svatý Jan	55,22%	40	11	3,64	2	18,18
Svojšice	75,00%	9	7	1,29	0	00,00
Štětkovice	49,37%	7	7	1,00	2	28,57
Těchařovice	68,29%	14	7	2,00	0	00,00
Tochovice	45,05%	11	11	1,00	3	27,27
Trhové Dušníky	65,50%	25	7	3,57	3	42,86
Třebsko	64,71%	9	7	1,29	0	00,00
Tušovice	75,64%	9	7	1,29	4	57,14
Velká Lečice	76,03%	16	7	2,29	0	00,00

Věšín	67,15%	66	11	6,00	4	36,36
Višňová	53,10%	12	9	1,33	2	22,22
Volenice	80,12%	13	9	1,44	0	00,00
Voznice	53,10%	9	7	1,29	3	42,86
Vrančice	69,47%	9	7	1,29	0	00,00
Vranovice	43,97%	8	7	1,14	2	28,57
Vševily	80,21%	14	7	2,00	0	00,00
Vysoká u Příbramě	55,93%	9	9	1,00	1	11,11
Vysoký Chlumec	62,04%	36	9	4,00	4	44,44
Zalužany	75,08%	14	7	2,00	2	28,57
Zbenice	56,19%	7	7	1,00	4	57,14
Zduchovice	64,81%	8	7	1,14	1	14,29
Županovice	70,77%	6	5	1,20	1	20,00

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování a výpočty

Příloha č. 5 Komunální volby 2014

Název obce	2014 komunální volby					
	účast	subjekty	zastupitelé	poměr	ženy	
					počet	poměr
Bezděkov pod Třem.	70,23	9	7	1,29	2	28,57
Bohostice	63,75	10	7	1,43	3	42,86
Bohutín	49,68	44	11	4,00	3	27,27
Borotice	64,83	12	9	1,33	4	44,44
Bratkovice	45,60	9	7	1,29	2	28,57
Březnice	40,24	76	17	4,47	2	11,76
Buková u Příbramě	69,52	18	9	2,00	2	22,22
Bukovany	85,07	11	7	1,57	1	14,29
Cetyně	75,56	17	7	2,43	2	28,57
Čenkov	48,29	7	7	1,00	1	14,29
Čím	67,86	11	7	1,57	2	28,57
Daleké Dušníky	60,59	9	7	1,29	2	28,57
Dlouhá Lhota	62,38	14	7	2,00	1	14,29
Dobříš	45,93	162	21	7,71	7	33,33
Dolní Hbity	61,36	15	15	1,00	5	33,33
Drahenice	71,94	17	7	2,43	4	57,14
Drahlín	64,18	35	9	3,89	1	11,11
Drásov	73,41	17	7	2,43	4	57,14
Drevníky	63,06	12	7	1,71	1	14,29
Drhovy	63,29	15	9	1,67	3	33,33
Dubenec	45,12	7	7	1,00	1	14,29
Dublovice	63,78	36	9	4,00	1	11,11
Dubno	84,62	16	7	2,29	1	14,29
Háje	65,15	9	7	1,29	2	28,57
Hluboš	67,81	27	9	3,00	2	22,22
Hlubyně	78,23	12	7	1,71	1	14,29
Horčápsko	66,27	5	5	1,00	0	0,00
Hříměždice	62,76	13	9	1,44	2	22,22
Hudčice	66,67	16	7	2,29	0	0,00
Hvoždany	65,63	22	11	2,00	5	45,45
Chotilsko	64,56	21	9	2,33	5	55,56
Chrást	69,54	15	9	1,67	1	11,11
Chraštice	75,00	21	7	3,00	2	28,57

Jablonná	64,01	13	7	1,86	3	42,86
Jesenice	63,85	15	11	1,36	2	18,18
Jince	48,53	60	15	4,00	4	26,67
Kamýk nad Vltavou	57,34	45	15	3,00	5	33,33
Klučenice	59,21	25	9	2,78	1	11,11
Kňovice	73,72	18	7	2,57	2	28,57
Korkyně	80,56	21	9	2,33	3	33,33
Kosova Hora	53,82	45	15	3,00	7	46,67
Kotenčice	65,64	10	7	1,43	2	28,57
Koupě	60,75	9	7	1,29	3	42,86
Kozárovice	70,00	27	9	3,00	2	22,22
Krásná Hora nad Vltavou	57,36	60	15	4,00	4	26,67
Křepeň	71,90	11	9	1,22	3	33,33
Křešín	65,59	7	7	1,00	2	28,57
Láz	56,50	14	7	2,00	2	28,57
Lazsko	78,00	9	5	1,80	1	20,00
Lešetice	59,71	9	7	1,29	3	42,86
Lhota u Příbramě	63,70	21	7	3,00	0	0,00
Malá Hraštice	63,38	36	9	4,00	3	33,33
Milešov	69,11	20	9	2,22	0	0,00
Milín	52,99	75	15	5,00	2	13,33
Modřovice	84,13	10	5	2,00	1	20,00
Mokrovraty	54,20	17	9	1,89	4	44,44
Nalžovice	65,48	20	13	1,54	5	38,46
Narysov	60,95	7	5	1,40	3	60,00
Nečín	63,21	30	11	2,73	1	9,09
Nedrahovice	71,77	22	9	2,44	2	22,22
Nechvalice	67,52	35	9	3,89	1	11,11
Nepomuk	75,16	12	5	2,40	2	40,00
Nestrašovice	82,35	15	5	3,00	2	40,00
Nová Ves pod Pleší	59,90	18	7	2,57	0	0,00
Nové Dvory	61,62	7	7	1,00	1	14,29
Nový Knín	56,23	30	15	2,00	3	20,00
Občov	74,77	8	7	1,14	1	14,29
Obecnice	50,97	20	15	1,33	4	26,67
Obory	65,42	11	7	1,57	2	28,57
Obořiště	66,41	18	7	2,57	2	28,57

Ohrazenice	60,70	13	7	1,86	2	28,57
Osečany	76,24	14	9	1,56	0	0,00
Ostrov	71,60	9	7	1,29	1	14,29
Ouběnice	66,67	12	9	1,33	4	44,44
Pečice	45,00	9	7	1,29	3	42,86
Petrovice	61,31	41	15	2,73	2	13,33
Pičín	59,00	18	9	2,00	3	33,33
Počaply	42,50	8	7	1,14	1	14,29
Počepice	51,03	10	9	1,11	0	0,00
Podlesí	54,77	25	11	2,27	5	45,45
Prosenická Lhota	53,15	9	7	1,29	0	0,00
Příbram	39,72	278	25	11,12	6	24,00
Příčovy	52,70	8	7	1,14	1	14,29
Radětice	69,23	8	7	1,14	2	28,57
Radíč	74,01	19	9	2,11	2	22,22
Rosovice	60,98	72	9	8,00	1	11,11
Rožmitál pod Třemšínem	46,42	114	17	6,71	7	41,18
Rybníky	70,87	12	7	1,71	1	14,29
Sádek	75,77	17	7	2,43	1	14,29
Sedlčany	43,43	101	21	4,81	1	4,76
Sedlec-Prčice	49,76	60	15	4,00	3	20,00
Sedlice	79,71	13	7	1,86	4	57,14
Smolotely	76,24	12	7	1,71	0	0,00
Solenice	63,28	34	7	4,86	2	28,57
Stará Huť	51,05	15	15	1,00	4	26,67
Starosedlský Hrádek	74,55	18	7	2,57	3	42,86
Suchodol	73,31	12	7	1,71	3	42,86
Svaté Pole	73,87	14	7	2,00	2	28,57
Svatý Jan	50,80	37	11	3,36	3	27,27
Svojšice	64,29	9	7	1,29	0	0,00
Štětkovice	49,59	8	7	1,14	2	28,57
Těchařovice	63,27	9	7	1,29	3	42,86
Tochovice	65,60	28	11	2,55	3	27,27
Trhové Dušníky	67,40	23	7	3,29	3	42,86
Třebsko	66,49	9	5	1,80	1	20,00
Tušovice	72,50	9	7	1,29	3	42,86
Velká Lečice	46,75	7	7	1,00	1	14,29

Věšín	59,10	58	11	5,27	4	36,36
Višňová	64,72	18	9	2,00	1	11,11
Volenice	80,91	27	9	3,00	2	22,22
Voznice	68,98	17	7	2,43	5	71,43
Vrančice	58,82	9	7	1,29	1	14,29
Vranovice	58,82	16	7	2,29	2	28,57
Vševily	74,51	12	7	1,71	1	14,29
Vysoká u Příbramě	73,03	11	7	1,57	3	42,86
Vysoký Chlumec	53,10	27	9	3,00	3	33,33
Zalužany	64,64	9	7	1,29	2	28,57
Zbenice	50,98	7	7	1,00	5	71,43
Zduchovice	66,39	9	7	1,29	2	28,57
Županovice	58,21	6	5	1,20	1	20,00

Zdroj dat: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Příloha č. 6 Komunální volby 2018

Název obce	2018 komunální volby					
	účast	subjekty	zastupitelé	poměr	ženy	
					počet	poměr
Bezděkov pod Třemší.	83,20	11	7	1,57	3	42,86
Bohostice	68,29	9	7	1,29	2	28,57
Bohutín	40,14	11	11	1,00	4	36,36
Borotice	60,67	10	9	1,11	6	66,67
Bratkovice	70,92	16	7	2,29	2	28,57
Březnice	46,21	85	17	5,00	6	35,29
Buková u Příbramě	75,26	18	9	2,00	4	44,44
Bukovany	80,82	7	7	1,00	0	0,00
Cetyně	75,19	15	7	2,14	3	42,86
Čenkov	50,77	8	7	1,14	1	14,29
Čím	60,42	9	7	1,29	3	42,86
Daleké Dušníky	59,01	8	7	1,14	2	28,57
Dlouhá Lhota	66,67	8	7	1,14	3	42,86
Dobříš	49,10	183	21	8,71	8	38,10
Dolní Hbity	61,46	15	15	1,00	4	26,67
Drahenice	63,71	8	7	1,14	3	42,86
Drahlín	65,92	20	9	2,22	3	33,33
Drásov	60,62	8	7	1,14	2	28,57
Drevníky	64,50	12	7	1,71	1	14,29
Drhovy	66,67	14	9	1,56	3	33,33
Dubenec	58,37	9	7	1,29	3	42,86
Dublovice	58,18	36	9	4,00	1	11,11
Dubno	67,86	9	7	1,29	0	0,00
Háje	63,43	8	7	1,14	2	28,57
Hluboš	51,00	9	9	1,00	1	11,11
Hlubyně	75,59	9	7	1,29	1	14,29
Horčápsko	78,57	11	5	2,20	1	20,00
Hřiměždice	66,16	17	9	1,89	2	22,22
Hudčice	70,53	18	7	2,57	0	0,00
Hvoždany	69,18	22	11	2,00	5	45,45
Chotilsko	64,84	27	9	3,00	2	22,22
Chrást	65,52	18	9	2,00	0	0,00
Chraštice	75,00	28	7	4,00	2	28,57

Jablonná	56,40	8	7	1,14	2	28,57
Jesenice	63,17	13	11	1,18	2	18,18
Jince	48,41	60	15	4,00	3	20,00
Kamýk nad Vltavou	63,85	60	15	4,00	4	26,67
Klučenice	61,04	24	9	2,67	1	11,11
Kňovice	54,30	6	7	0,86	2	28,57
Korkyně	77,32	18	9	2,00	3	33,33
Kosova Hora	60,58	62	15	4,13	5	33,33
Kotěnice	75,00	12	7	1,71	2	28,57
Koupě	71,43	11	7	1,57	4	57,14
Kozárovice	72,93	36	9	4,00	3	33,33
Krásná Hora nad Vltavou	54,79	68	15	4,53	7	46,67
Křepeň	81,33	15	9	1,67	4	44,44
Křešín	90,83	15	7	2,14	3	42,86
Láz	47,70	7	7	1,00	3	42,86
Lazsko	82,14	12	5	2,40	2	40,00
Lešetice	61,07	8	7	1,14	4	57,14
Lhota u Příbramě	62,53	28	7	4,00	1	14,29
Malá Hraštice	71,75	45	9	5,00	2	22,22
Milešov	63,30	16	9	1,78	1	11,11
Milín	56,86	60	15	4,00	2	13,33
Modřovice	86,15	11	5	2,20	2	40,00
Mokrovraty	61,13	18	9	2,00	4	44,44
Nalžovice	64,97	26	13	2,00	5	38,46
Narysov	70,54	10	5	2,00	4	80,00
Nečín	56,39	19	11	1,73	1	9,09
Nedrahovice	69,36	18	9	2,00	1	11,11
Nechvalice	68,48	23	9	2,56	1	11,11
Nepomuk	44,62	6	5	1,20	1	20,00
Nestrašovice	88,64	10	5	2,00	2	40,00
Nová Ves pod Pleší	58,10	18	7	2,57	0	0,00
Nové Dvory	54,76	8	7	1,14	1	14,29
Nový Knín	60,71	45	15	3,00	2	13,33
Občov	91,85	17	7	2,43	2	28,57
Obecnice	53,31	18	15	1,20	3	20,00
Obory	43,40	7	7	1,00	2	28,57
Obořiště	66,17	24	7	3,43	2	28,57

Ohrazenice	38,20	7	7	1,00	2	28,57
Osečany	72,46	12	9	1,33	0	0,00
Ostrov	68,63	9	7	1,29	2	28,57
Ouběnice	68,82	12	9	1,33	4	44,44
Pečice	67,00	18	7	2,57	2	28,57
Petrovice	68,58	45	15	3,00	2	13,33
Pičín	40,44	9	9	1,00	4	44,44
Počaply	44,87	8	7	1,14	2	28,57
Počepice	71,88	27	9	3,00	2	22,22
Podlesí	57,49	28	11	2,55	3	27,27
Prosenická Lhota	61,71	10	7	1,43	0	0,00
Příbram	41,31	286	25	11,44	8	32,00
Příčovy	69,06	12	7	1,71	1	14,29
Radětice	68,71	9	7	1,29	2	28,57
Radíč	62,29	11	9	1,22	5	55,56
Rosovice	60,96	60	9	6,67	1	11,11
Rožmitál pod Třemšínem	50,32	115	17	6,76	2	11,76
Rybníky	61,65	9	7	1,29	1	14,29
Sádek	63,35	8	7	1,14	1	14,29
Sedlčany	50,54	105	21	5,00	3	14,29
Sedlec-Prčice	54,12	58	15	3,87	5	33,33
Sedlice	76,06	12	7	1,71	3	42,86
Smolotely	77,55	17	7	2,43	1	14,29
Solenice	53,27	18	7	2,57	3	42,86
Stará Huť	42,19	15	15	1,00	3	20,00
Starosedlský Hrádek	74,55	14	7	2,00	2	28,57
Suchodol	59,93	7	7	1,00	4	57,14
Svaté Pole	65,47	9	7	1,29	2	28,57
Svatý Jan	59,23	31	11	2,82	4	36,36
Svojšice	71,95	9	7	1,29	2	28,57
Štětkovice	38,29	7	7	1,00	2	28,57
Těchařovice	47,27	9	7	1,29	3	42,86
Tochovice	66,87	29	11	2,64	4	36,36
Trhové Dušníky	66,10	27	7	3,86	3	42,86
Třebsko	56,72	5	5	1,00	0	0,00
Tušovice	65,12	9	7	1,29	2	28,57
Velká Lečice	51,03	8	7	1,14	3	42,86

Věšín	64,51	55	11	5,00	1	9,09
Višňová	61,12	18	9	2,00	1	11,11
Volenice	76,78	18	9	2,00	2	22,22
Voznice	68,14	14	7	2,00	4	57,14
Vrančice	75,38	17	7	2,43	2	28,57
Vranovice	58,80	9	7	1,29	2	28,57
Vševily	65,49	9	7	1,29	1	14,29
Vysoká u Příbramě	66,04	9	7	1,29	3	42,86
Vysoký Chlumec	62,61	35	9	3,89	3	33,33
Zalužany	51,95	7	7	1,00	1	14,29
Zbenice	61,40	9	7	1,29	4	57,14
Zduchovice	73,17	11	7	1,57	3	42,86
Županovice	76,56	7	5	1,40	1	20,00

Zdroj dat: www.volby.cz, vlastní zpracování a výpočty

Příloha č. 7 Ženy jako zastupitelky

Název obce	2018	2014	2010
Bezděkov p. Tře.	3	2	2
Bohostice	2	3	2
Bohutín	4	3	5
Borotice	6	4	3
Bratkovice	2	2	1
Březnice	6	2	4
Buková u Příbr.	4	2	4
Bukovany	0	1	0
Cetyně	3	2	2
Čenkov	1	1	1
Čím	3	2	2
Daleké Dušníky	2	2	2
Dlouhá Lhota	3	1	0
Dobříš	8	7	5
Dolní Hbity	4	5	4
Drahenice	3	4	4
Drahlín	3	1	0
Drásov	2	4	3
Drevníky	1	1	0
Drhovy	3	3	3
Dubenec	3	1	3
Dublovice	1	1	2

Dubno	0	1	1
Háje	2	2	2
Hluboš	1	2	1
Hlubyně	1	1	1
Horčápsko	1	0	0
Hřiměždice	2	2	0
Hudčice	0	0	1
Hvoždany	5	5	4
Chotilsko	2	5	5
Chrást	0	1	1
Chrašnice	2	2	5
Jablonná	2	3	2
Jesenice	2	2	2
Jince	3	4	4
Kamýk n Vlt	4	5	5
Klučenice	1	1	0
Křovice	2	2	1
Korkyně	3	3	4
Kosova Hora	5	7	5
Kotenčice	2	2	5
Koupě	4	3	3
Kozárovice	3	2	2
Krásná H. n. Vlt.	7	4	4
Křepeň	4	3	4

Křešín	3	2	4
Láz	3	2	2
Lazsko	2	1	2
Lešetice	4	3	3
Lhota u Příbramě	1	0	1
Malá Hraštice	2	3	3
Milešov	1	0	0
Milín	2	2	1
Modřovice	2	1	2
Mokrovraty	4	4	4
Nalžovice	5	5	6
Narysov	4	3	3
Nečín	1	1	1
Nedrahovice	1	2	1
Nechvalice	1	1	0
Nepomuk	1	2	1
Nestrašovice	2	2	2
Nová Ves p. Pleší	0	0	2
Nové Dvory	1	1	1
Nový Knín	2	3	1
Občov	2	1	1
Obecnice	3	4	5
Obory	2	2	1
Obořiště	2	2	3

Ohrazenice	2	2	2
Osečany	0	0	0
Ostrov	2	1	1
Ouběnice	4	4	1
Pečice	2	3	2
Petrovice	2	2	2
Pičín	4	3	4
Počaply	2	1	1
Počepice	2	0	3
Podlesí	3	5	3
Prosenická Lhota	0	0	0
Příbram	8	6	4
Příčovy	1	1	3
Radětice	2	2	2
Radíč	5	2	3
Rosovice	1	1	2
Rožmitál p Třem.	2	7	2
Rybníky	1	1	4
Sádek	1	1	3
Sedlčany	3	1	0
Sedlec-Prčice	5	3	3
Sedlice	3	4	2
Smolotely	1	0	0
Solenice	3	2	2

Stará Huť	3	4	4
Starosedl. Hrádek	2	3	3
Suchodol	4	3	2
Svaté Pole	2	2	2
Svatý Jan	4	3	2
Svojšice	2	0	0
Štětkovice	2	2	2
Těchařovice	3	3	0
Tochovice	4	3	3
Trhové Dušníky	3	3	3
Třebosko	0	1	0
Tušovice	2	3	4
Velká Lečice	3	1	0
Věšín	1	4	4
Višňová	1	1	2
Volenice	2	2	0
Voznice	4	5	3
Vrančice	2	1	0
Vranovice	2	2	2
Vševily	1	1	0
Vysoká u Př.	3	3	1
Vysoký Chlumeč	3	3	4
Zalužany	1	2	2
Zbenice	4	5	4

Zduchovice	3	2	1
Županovice	1	1	1
Celkem	297	278	262

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha č. 8 Starostové

Název obce	2018			2014			2010		
	Starosta	Volební strana	Vítěz voleb	Starosta	Volební strana	Vítěz voleb	Starosta	Volební strana	Vítěz voleb
Bezděkov p. Třem.	Vilém Trčka	NK	ANO	Jan Kodat	NK	ANO	Karel Dražan	NK	NE
Bohostice	Růžena Králová	NK	NE	Růžena Králová	NK	ANO	Růžena Králová	NK	NE
Bohutín	Ladislav Turek	NK	ANO	Ladislav Turek	NK	ANO	Ladislav Turek	NK	ANO
Borotice	Michal Petrák	NK	NE	Jiří Libý	NK	ANO	Jiří Libý	NK	NE
Bratkovice	Eva Valvodová	NK	NE	Ing. Martin Nosek	NK	NE	Zdeněk Vrbka	NK	NE
Březnice	Ing. Petr Procházka	STAN	ANO	Ing. Petr Procházka	NK	ANO	Jiří Štěrba	ČSSD	NE
Buková u Příbramě	Rampová Renata	NK	ANO	Václav Brejcha	NK	ANO	Václav Brejcha	NK	NE
Bukovany	Ing. David Kaiser	NK	ANO	Ing. David Kaiser	NK	ANO	Ing. David Kaiser	NK	ANO
Cetyně	Václav Řezáč	NK	NE	Václav Řezáč	KDU-ČSL	NE	Václav Řezáč	KDU-ČSL	NE
Čenkov	Ing. Jan Hauptman	NK	NE	Ing. Jan Hauptman	NK	NE	Ing. Jan Hauptman	NK	ANO
Čím	Miloslav Haniš	NK	ANO	Miloslav Haniš	NK	ANO	Miloslav Haniš	NK	ANO
Daleké Dušníky	Josef Krubner	NK	ANO	Táborová Irena Ing.	NK	NE	Táborová Irena Ing.	NK	NE
Dlouhá Lhota	Karolína Laštovková	NK	NE	Ing. Vladimír Rozšafný	NK	NE	Vladimír Rozšafný	NK	NE
Dobříš	Bc. Jana Vlnasová	NK	ANO	Mgr. Stanislav Vacek	STAN	NE	Melša Jaroslav Mgr.	ODS	ANO
Dolní Hbity	Michálek Jan Ing.	NK	ANO	Michálek Jan Ing.	NK	ANO	Michálek Jan Ing.	NK	ANO
Drahenice	Ing. Vladimír Becher	NK	NE	Ing. Vladimír Becher	NK	NE	Jiří Trefný	NK	NE
Drahlín	Zdeněk Černohorský	NK	NE	Zdeněk Černohorský	NK	NE	Zdeněk Černohorský	NK	NE
Drásov	Zdeněk Vrátný	NK	NE	Zdeněk Vrátný	NK	ANO	Ivana Matějů	NK	ANO
Drevníky	Radek Skalický	NK	ANO	Radek Skalický	NK	ANO	Radek Smělý	NK	NE
Drhovy	Jiří Mašek	NK	NE	Jiří Mašek	NK	NE	Jiří Mašek	NK	NE

Dubeneč	Jan Vondrášek	NK	ANO	Jan Vondrášek	NK	NE	Josef Ambroz	NK	NE
Dubovice	Jeřicha Otakar Ing.	NK	ANO	Jeřicha Otakar Ing.	NK	ANO	Bláha Jindřich	NK	NE
Dubno	Václav Chmelař	NK	NE	Václav Chmelař	NK	NE	Milan Pilous	NK	NE
Háje	David Lukšan	NK	ANO	David Lukšan	NK	ANO	David Lukšan	NK	ANO
Hluboš	Bc. Jiří Čajan	NK	ANO	Bc. Jiří Čajan	NK	ANO	Jiří Prokeš	NK	NE
Hlubyně	Petr Boukal	NK	NE	Pavel Novotný	NK	NE	Pavel Novotný	NK	NE
Horčápsko	Zdeněk Šlossar	NK	ANO	Zdeněk Šlossar	NK	NE	Zdeněk Šlossar	NK	ANO
Hřiměždice	Jiří Novák	NK	ANO	Jiří Novák	NK	NE	Jiří Novák	NK	ANO
Hudčice	Doležal Ladislav	NK	NE	Petr Hlinka	NK	NE	Ladislav Truhlář	NK	NE
Hvozdčany	Markéta Balková	NK	ANO	Markéta Balková	NK	ANO	Balková Markéta	NK	ANO
Chotilsko	Běla Tobolová	NK	NE	Běla Tobolová	NK	NE	Jiří Šťástka	NK	ANO
Chrást	Ing. Jiří Ptáček	NK	NE	Tomáš Čížek	NK	ANO	Tomáš Čížek	NK	ANO
Chraštica	Renata Skalová	NK	NE	M.Dvořáková	NK	NE	M.Dvořáková	NK	NE
Jablonná	Větrovský David Ing.	NK	ANO	Větrovský David Ing.	NK	NE	Větrovský David Ing.	NK	ANO
Jesenice	Miloslav Hrazánek	NK	ANO	Miloslav Hrazánek	NK	ANO	Miloslav Hrazánek	NK	ANO
Jince	Hála Josef RSDr.	KSČM	ANO	Hála Josef RSDr.	KSČM	ANO	Hála Josef RSDr.	KSČM	ANO
Kamýk nad Vltavou	Halada Petr	NK	ANO	Halada Petr	NK	ANO	Halada Petr	NK	ANO
Klučenice	Stanislav Stoužil	KDU-ČSL	ANO	Stanislav Stoužil	KDU-ČSL	NE	Stanislav Stoužil	KDU-ČSL	NE
Kňovice	Jiří Sůsa	NK	ANO	Jiří Sůsa	NK	ANO	Jiří Sůsa	NK	ANO
Korkyně	Soukup Jiří	NK	ANO	Soukup Jiří	NK	ANO	Bohumil Povalil	NK	NE
Kosova Hora	Martin Krameš	NK	ANO	Martin Krameš	NK	ANO	Martin Krameš	NK	ANO
Kotěnice	Petr Hlinka	NK	NE	Petr Hlinka	NK	NE	Lenka Blahovcová	NK	ANO
Koupě	Hudeček Jaroslav	NK	ANO	Hudeček Jaroslav	NK	NE	Hudeček Jaroslav	NK	ANO
Kozárovice	Pavel Burda	NK	ANO	Pavel Burda	NK	ANO	Pavel Burda	NK	ANO

Krásná Hora n. Vlt.	Urban Jiří	NK	NE	Urban Jiří	NK	NE	Spilka Pavel	NK	ANO
Křepenice	Jaroslav First	NK	NE	Grošová Blanka	NK	NE	Vokrouhlíková Dana	NK	ANO
Křešín	Miloslav Mudra	NK	ANO	Miloslav Mudra	NK	ANO	Miloslav Mudra	NK	ANO
Láz	Kropáč Antonín, Mgr.	SNK	ANO	Kropáč Antonín, Mgr.	NK	ANO	Čechová Vlasta	NK	NE
Lazsko	PhDr. František Bártík	NK	ANO	PhDr. František Bártík	NK	ANO	Hráčková Anita	NK	ANO
Lešetice	Kuba Vladimír Ing.	NK	ANO	Jaromír Nusl, st.	NK	NE	Jaromír Nusl	NK	NE
Lhota u Příbramě	Mgr. Eva Drmlová	NK	ANO	Drmla Vladimír	NK	ANO	Drmla Vladimír	NK	NE
Malá Hraštice	Hela Wiedermannová	NK	ANO	Wiedermannová Hela	NK	ANO	Wiedermannová Hela	NK	NE
Milešov	Jiří Vokrouhlík	ČSSD	ANO	Jiří Vokrouhlík	ČSSD	ANO	Jiří Vokrouhlík	ČSSD	ANO
Milín	Ing. Pavel Nekl	NK	ANO	Ing. Pavel Nekl	NK	ANO	Ing. Pavel Nekl	NK	ANO
Modřovice	Petr Teska	NK	ANO	Scsevliková Jola	NK	NE	Petýrek Tomáš	NK	ANO
Mokrovraty	Stanislava Ecklová	NK	ANO	Stanislava Ecklová	NK	ANO	Stanislava Ecklová	NK	ANO
Nalžovice	Jana Pšeničková	NK	ANO	Pšeničková Jana	NK	NE	Pšeničková Jana	NK	NE
Narysov	Vlasta Petýrková	NK	ANO	Petýrková Vlasta	NK	NE	Petýrková Vlasta	NK	NE
Nečín	Ing Josef Kaiser	NK	NE	Ing Josef Kaiser	NK	ANO	Ing Josef Kaiser	NK	ANO
Nedrahovice	Mgr. Čestmír Sosnovec	NK	NE	Sosnovec Čestmír	NK	NE	Čestmír Sosnovec	NK	NE
Nechvalice	Jiří Hejhal	ODS	ANO	Hejhal Jiří	ODS	ANO	Hejhal Jiří	ODS	ANO
Nepomuk	Miroslav Leitermann	NK	NE	Miroslav Leitermann	NK	ANO	Miroslav Leitermann	NK	NE
Nestrašovice	Krotký Pavel	NK	NE	Krotký Pavel	NK	ANO	Krotký Pavel	NK	NE
Nová Ves p. Pleší	Ing.Jan Havelka	NK	NE	Ing.Jan Havelka	NK	ANO	Ing.Jan Havelka	NK	NE
Nové Dvory	František Dědina	NK	ANO	František Dědina	NK	ANO	František Dědina	NK	NE
Nový Knín	Ing. Tomáš Havlíček	NK	ANO	Ing. Tomáš Havlíček	NK	ANO	Ing. Tomáš Havlíček	NK	ANO
Občov	Kosán Jaroslav	NK	NE	Kosán Jaroslav	NK	NE	Kosán Jaroslav	NK	NE
Obecnice	Josef Karas	NK	ANO	Josef Karas	NK	ANO	Josef Karas	NK	ANO

Obory	Václav Lundák	NK	ANO	Václav Lundák	NK	NE	Václav Lundák	NK	ANO
Obořiště	Karel Dlouhý	NK	NE	Karel Dlouhý	NK	ANO	Karel Dlouhý	NK	ANO
Ohrazenice	Mgr. Tomáš Král	NK	NE	Mgr. Tomáš Král	NK	NE	Mgr. Tomáš Král	NK	NE
Osečany	Pavel Pechač	NK	NE	Pavel Pechač	NK	NE	Pavel Pechač	NK	NE
Ostrov	Petr Matějčík	NK	ANO	Petr Matějčík	NK	ANO	Petr Matějčík	NK	ANO
Ouběnice	Zdeněk Bumba	NK	NE	Šídová Radka	NK	ANO	Šídová Radka	NK	NE
Pečice	Eva Hřebejková	NK	ANO	Smetanková Věra	NK	NE	Smetanková Věra	NK	ANO
Petrovice	Petr Štěpánek	STAN	ANO	Petr Štěpánek	STAN	ANO	Petr Štěpánek	NK	ANO
Pičín	RNDr. Lenka Kupková	NK	ANO	RNDr. Lenka Kupková	NK	NE	Josef Mezera	NK	NE
Počaply	Jiří Čížek st.	NK	NE	Jiří Čížek st.	NK	NE	Jiří Čížek st.	NK	ANO
Počepice	Kolínová Hana, Ing.	NK	NE	Zdeněk Pekárek	NK	NE	Pekárek Zdeněk	NK	NE
Podlesí	Marcela Dušková	NK	ANO	Marcela Dušková	NK	NE	Milan Kříž	NK	ANO
Prosenická Lhota	Petr Červenka	NK	ANO	Petr Červenka	NK	ANO	Petr Červenka	NK	NE
Příbram	Jan Konvalinka	ANO2011	NE	Vařeka Jindřich Ing.	ANO 2011	ANO	Řihák Josef MVDr.	ČSSD	ANO
Příčovy	Pavel Kymla	NK	ANO	Pavel Kymla	NK	NE	Pavel Nevlida	NK	NE
Radětice	Jitka Buraltová	NK	NE	Jitka Buraltová	NK	NE	Jitka Buraltová	NK	NE
Radíč	Stanislav Krampera	NK	NE	Kadeřábková Blažena	NK	NE	Kadeřábková Blažena	ČSSD	NE
Rosovice	Jan Gregorek	NK	ANO	Jan Gregorek	NK	ANO	Jan Gregorek	NK	ANO
Rožmitál p. Třem.	Ing. Josef Vondrášek	KSČM	ANO	Ing. Josef Vondrášek	KSČM	ANO	Ing. Josef Vondrášek	KSČM	ANO
Rybníky	Kateřina Charvátová	NK	NE	Sklenář Karel	NK	NE	Vladimír Jarolímek	NK	NE
Sádek	Brůček Karel	NK	ANO	Brůček Karel	NK	ANO	Brůček Karel	NK	ANO
Sedlčany	Hölzel Miroslav Ing.	ODS	NE	Burian Jiří Ing.	ODS	NE	Burian Jiří Ing.	ODS	NE
Sedlec-Prčice	Miroslava Jeřábková	STAN	ANO	Miroslava Jeřábková	TOP 09	ANO	Miroslava Jeřábková	TOP 09	ANO
Sedlice	Ing. Zuzana Šourková	NK	ANO	Ing. Zuzana Šourková	NK	ANO	Ing. Zuzana Šourková	NK	NE

Smolotely	Štěpán Šedivý	NK	NE	Patera Pavel	NK	ANO	Bučil Alois	NK	NE
Solenice	Mátl Jan	NK	ANO	Mátl Jan	NK	ANO	Mátl Jan	NK	NE
Stará Huť	Dragoun Petr	NK	ANO	Dragoun Petr	NK	ANO	Dragoun Petr	NK	ANO
Starosedl. Hrádek	Mgr. Rudolf Šimek	NK	NE	Mgr. Rudolf Šimek	NK	ANO	Mgr. Rudolf Šimek	NK	NE
Suchodol	Emil Tabaček	NK	ANO	Emil Tabaček	NK	ANO	Emil Tabaček	NK	ANO
Svaté Pole	Josef Šimonovský	NK	ANO	Josef Šimonovský	NK	NE	Jaroslav Jarý	NK	ANO
Svatý Jan	Hrubý Václav	KDU-ČSL	NE	Kabyl Petr	NK	NE	Kabyl Petr	NK	ANO
Svojsice	Jiří Cíza	NK	NE	Jiří Cíza	NK	NE	Jiří Cíza	NK	NE
Štětkovice	Josef Kunc	NK	ANO	Kunc Josef	NK	NE	Kunc Josef	NK	ANO
Těchařovice	Mgr. Vanda Bělinová	ČSSD	NE	Mgr. Vanda Bělinová	ČSSD	ANO	Mgr. Vanda Bělinová	NK	ANO
Tochovice	Radek Walter	NK	ANO	Radek Walter	NK	ANO	Radek Walter	NK	ANO
Trhové Dušníky	Milan Smíšek	NK	NE	Milan Smíšek	NK	NE	Milan Smíšek	NK	ANO
Třebso	Martin Kazda	NK	ANO	Martin Kazda	NK	NE	Martin Kazda	NK	NE
Tušovice	Marie Švejdová	NK	NE	Marie Švejdová	NK	NE	Marie Švejdová	NK	ANO
Velká Lečice	Josef Němec	NK	NE	Němec Josef	NK	NE	Němec Josef	NK	ANO
Věšín	Ing. Pavel Hutr	ČSSD	ANO	Ing. Pavel Hutr	ČSSD	ANO	Ing. Pavel Hutr	ČSSD	ANO
Višňová	Nekolný Jiří Ing.	NK	NE	Nekolný Jiří Ing.	NK	ANO	Nekolný Jiří Ing.	NK	NE
Volenice	Jaroslav Cibulka	NK	ANO	Jaroslav Cibulka	NK	ANO	Jaroslav Cibulka	NK	NE
Voznice	Přemysl Lébl	NK	ANO	Přemysl Lébl	NK	NE	Rákosníková Věra	ODS	NE
Vrančice	Sláma Jiří	ČSSD	NE	Sláma Jiří	NK	ANO	Sláma Jiří	NK	ANO
Vranovice	Blanka Strnadová	NK	ANO	Blanka Strnadová	NK	NE	Blanka Strnadová	NK	NE
Vševily	Ing. Karel Daniel	NK	ANO	Ing. Karel Daniel	NK	ANO	Ing. Karel Daniel	NK	ANO
Vysoká u Příbramě	Ing. Jana Krejčová	NK	NE	Strnad Zdeněk	NK	ANO	Strnad Zdeněk	NK	ANO
Vysoký Chlumec	Jiří Svatek	NK	ANO	Chlasták František	NK	ANO	Chlasták František	STAN	ANO

Zalužany	Tomáš Pechar	NK	ANO	Zdeněk Soukup	NK	NE	Zdeněk Soukup	NK	NE
Zbenice	Vítek Václav	NK	NE	František Kroupa	ČSSD	ANO	František Kroupa	ČSSD	ANO
Zduchovice	Petr Švagr	NK	ANO	Petr Švagr	NK	ANO	Petr Švagr	NK	ANO
Županovice	Zdeněk Skopec	NK	ANO	Zdeněk Skopec	NK	NE	Zdeněk Skopec	NK	ANO

Zdroj: vlastní výzkum, internetové stránky jednotlivých obcí a cszo.cz